

MAGYAR LÁDA

4 lei

csak postai pláttá in no
aurobárij Dir. Gen. PTT

HUNGARIA Ngs. Ramaszetter Róbert urnak
Disztér 1-2. BUDAPEST

Főszerkesztő
és a szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

KERESZTENY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 128 (1570) szám * Vasárnap, 1937 július 11

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Nagy vita volt a benemavatkozási bizottság teljes ülésén

A francia és az olasz álláspont hevesen megütközött egymással

Kilenc állam sürgetésére elhatározták a két álláspont közötti közvetítést

Londonból jelentik: Péntek délután összehívta a semlegességi bizottság. A teljes ülésen a francia álláspontot Corbin londoni nagykövete fejtette ki.

— A német-olasz javaslat — mondotta többek között, — a szárazföldi ellenőrzés fennmaradását kívánja. Ehhez a francia kormány is hozzájárul, feltéve, ha a szárazföldi ellenőrzés nemcsak a francia-spanyol, hanem a portugál-spanyol határra is vonatkozik. A portugál határ ellenőrzését azonnal újra meg kell kezdeni, mert ellenkező esetben a francia kormány nincs abban a helyzetben, hogy a külföldi ellenőrzés munkáját a francia-spanyol határon

megengedje. E tekintetben

még rövid ideig vár, de legkésőbb a jövő héten a külföldi megfigyelők engedélyt visszavonja.

— Szükségesnek tartja a francia kormány azt is, hogy a szárazföldi és tengeri ellenőrzés párhuzamosan történjen, mert ha a szárazföldi ellenőrzés fontos, hasonlóképpen fontos a tengeri ellenőrzés is. A tengeri ellenőrzés megszüntetését tehát a francia kormány határozólag ellenzi, annál is inkább, mert a megszüntetés súlyos összetűzközést idézhet elő, amit leginkább a francia tengeri kereskedelem szenvedne meg.

Grandi a spanyol vörösek iránti részrehajtással vádolja az angolokat és franciákat

Corbin után Grandi olasz nagykövete szólalt fel.

— Az angol-francia javaslat, — mondotta, — mely a spanyol partok ellenőrzését kizárólag az angol és francia flottára akarja bízni, teljesen ellentétben áll az ellenőrzés elvével és rendszerével. Anglia és Franciaország baráti kapcsolatokat tart fenn Valenciával, míg ugyanakkor a Franco-kormányval szemben jogi szempontból teljesen elzárkózó magatartást követ. Bilbao környékén angol hajók teljesítettek ellenőrző szolgálatot és még sem tudták megakadályozni, hogy a vörös baszk csapatok ne kapjanak fegyvert és lőszerket. De átjutottak az angol ellenőrző övezeten az élelmiszerhajók is, azzal az ürüggyel, hogy az élelmiszer a polgári lakosságnak van szánva, pedig a szállítmányt a vörös milícia használta fel a polgári lakosság éhezett.

Olaszország és Németország szilárd elhatározása, hogy továbbra is fenntartja a benemavatkozás elvét. Teljesen voltlan az a világgá kürtölt állítás, hogy mi csak a szárazföldi ellenőrzést akarjuk fenntartani, de a tengerit nem.

— A szárazföldi ellenőrzéssel sem vagyunk megelégedve, mert bizonyítékaink vannak arról, hogy a francia határon át állandóan folyik a hadianyagszállítás és önkéntes-összpénzes a valenciai kormány számára. Kívánjuk a tengeri ellenőrzés fennmaradását is és azt, hogy az összes spanyol kikötőbe semleges megfigyelőt küldjenek. Olaszország és Németország azt sürgeti, hogy mindkét felet ismerjék el hadviselő félként, ami még nem jelent egyet a jogi elismeréssel.

Spanyolország kétharmada és valamennyi angol garnát, továbbá 22 millió spanyol lakosból 14 millió a

nemzetiek uralma alatt áll. A Franco-kormány csak ezenkívül kitűnően szervezett szárazföldi, tengeri és légi hadereje és jól működő közigazgatása van.

Sokan Franco tábornokot és híveit megvetőleg „felkelők”-nek nevezik. A mi szemünkben azonban ez a megnevezés csak megtisztelő lehet. Ami az önkénteseket illeti, az önkéntes-szállítási tilalmi egyezmény aláírása óta egyetlen olasz sem utazott Spanyolországba és akik ott vannak, kizárólag Franco parancsnoksága alatt vannak. Ugyanezt nem lehetne elmondani a vörösek oldalán harcolókról. Olasz önkéntesek vettek részt annakidején Magyarország, Lengyelország és Görögország függetlenségi harcaiban és

olasz önkéntesek küzdöttek a francia szabadságért is. Az az állítás tehát, hogy Olaszországnak Spanyolországban területi követelése volna, rosszakaratú ráfogás. Olaszországnak a jelszava az, hogy Spanyolország a spanyoloké és területi épségéhez hozzányúltni nem lehet.

Ezután a portugál megbízott szólalt fel. Hangzott, hogy Portugália elvben pártolja a német-olasz tervet, de reméli, hogy az ellentéteket át lehet hidalni.

Maishi szovjet nagykövete az angol-francia javaslat mellett foglalt állást.

Ezután Plymouth lord ismertette az angol álláspontot.

— Az ellentéteket — mondotta — nem a Deutschland-eset robbantotta ki és nem is a Leipzig-ügy, bár az angol nép ebben a kérdésben sem hagyta jóvá kormányának semmilyen lépését addig, míg nem ismerte meg a spanyol álláspontot

(Tudósításunk folytatása a harmadik oldalon.)

Népnevelő napisajtó

(S. I.) — Az olasz sajtó- és propaganda-minisztérium nevet változtatott, ezzel egyidejűleg feladatainak körét felettebb kizélesztette és egészen új területekre terjesztette ki. A fasiszta Róma messze van tőlünk, messze a légkör, amelyben ott hatalmas birodalmat építenek és a népet élő nemzetet gyurják át, ennek az intézkedésnek értelme és jelentősége mégis eljut hozzánk és nem marad hatás nélkül ránk sera, ahogyan a távoli rádió-leadók idegen és ismeretlen népek életét jelenvalókká tudják tenni számunkra.

Ebben az átszervezésben sokkal több tapasztalat és jelentőség rejtőzködik, mint amennyi közönséges kormányzati vagy közigazgatási újításokban szokott lenni. Tanulságos és érdekes kortűnet, melyből még a küzdő és vajdó kisebbségi nemzetek fiai is hasznos és gyakorlati okulást merithetnek. A legegyszerűbb, a legkezdetelegesebb amatőr-vevőkkel is lehet a legnagyobb állomásokat fogni.

A sajtó- és propaganda-minisztérium olasz találmány volt. Az első sejtet, melyből a fejlődés megindult, a külügyminisztérium sajtóosztálya adta. A feladata ennek a szervnek ugyanaz volt, mint mindenütt máshol a világon: a belföldi sajtó irányítása és tájékoztatása a nemzeti külpolitika kérdéseiben, a külföldi pedig — már amennyire ezt lehet — a belső kérdések felől. Ezt az utóbbi feladatot és mindazt, amivel az együttjár, általában propagandának szokták nevezni.

Amikor Ciano, a mostani olasz külügyminiszter került ennek az intézménynek élére, a propaganda elnevezés új tartalommal bővült. Az ügyosztály előbb államtitkársággá, majd rövidesen önálló minisztériummá fejlődött és hatáskörébe vonta a népnevelő és felvilágosító propagandát benn az országban az olasz nép felé. Az új és önálló intézmény magába olvasztotta a film-ügyek irányítását és filmkultúra fejlesztését. Majd később a színházat, a rádiót és az idegenforgalmat. Ezek az ágazatok külön igazgatóságokat kaptak a minisztérium keretében. A fiatal, tetterős és nagy befolyású vezető egyre tágitotta a hatáskört. Sorra kiterjesztette figyelmét mindazokra a kérdésekre, melyeket a magyar közéletben az iskolán kívüli népnevelés és népművelés fogalma alatt szokás érteni. Számos olyan tárgy és mozgalom került így irányítása alá, melyek addig egyáltalán nem alkottak kormányzati feladatot és nem örvendhettek állami támogatásnak sem.

Most aztán összhangba hozták az új intézmény nevével a nagy feladatkörrel, melyet kiépített magának. Néhány hét óta ezt a tevékeny és mozgalmas kormányhatóságot Népnevelésiügyi Minisztériumnak hívják. Olaszul: Ministero della Cultura Popolare. Ahogyan egyik ismertetésében olvassuk, e minisztérium hatáskörébe tartozik a népnevelés és tájékoztatása a szó legszűkebb és legtágabb értelmében. Nemcsak arról kell gondoskodnia, hogy minden felnőtt olasz kellő, hasznos tájékoztatást kapjon az otthoni és külföldi dolgokról, hanem fejlesztenie és támogatnia kell a nép szellemi életét annak egész szélességében és minden korszerű eszközzel részt kell vennie az új olasz ember kialakításában.

Ennél szebb és nemesebb feladata még

nem volt a világon egyetlen minisztériumnak sem — végződik a részletes ismertetés, ahonnan ezeket az adatokat vesszük. Ezt a véleményt nyugodtan oszthatjuk magunk is.

A türelmes olvasó, ki a külpolitikai hírek és napiesemények tudomásulvétele után ráfanyalodik végül a vezércikkre, ha még telik az idejéből, bizonyára észrevette már, hogy bennünket a világ eseményei főként a magunk kicsiny életének szempontjából érdekelnek. Vajon mi tanulság származhatik tehát a világnak e távoli és elhagyott sarkában számunkra abból, hogy az olasz sajtó- és propaganda-minisztériumból most népnevelésügyi minisztérium lett?

Ebből az átalakulásból különösképpen az kapott meg bennünket, hogy a népnevelésnek és népművelésnek ügyét arra a kormányzati szervre bízták, mely a sajtót is irányítja. A legtöbb európai államban ugyanis ezeket a feladatokat a közoktatásügyi minisztériumok intézik. A látszat az első pillanatban tényleg arra vall, hogy az iskolán kívül folyó népnevelés feladatai a legközelebbi ahhoz a neveléshez fekszenek, mely az iskolán belül folyik. A gyakorlati tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy ennél hatásosabb megoldás is van.

Az iskola, ha kiterjeszti működését a falai közül kibocsátott és felnevekedett rétegekre, alig tud egyebet végezni, minthogy a régi ismereteket felfrissíti és újakat közvetít. Többre sem módja, sem eszközei nincsenek. Hol van lehetősége az iskolán kívüli tanfolyamoknak, népegyetemeknek és más hasonló intézményeknek, hogy állandóan szoros érintkezésben legyenek a tömegekkel és módot kapjanak arra is, hogy a világ eseményei, a művelődés fejlődése és az állampolgár kötelességei felől helyes és hasznos fogalmakat alakíthassanak ki a széles népi rétegekben, melyek nehéz mindennapos munkával keresik meg a kenyerüket?

Ujságot azonban ma már szinte mindenki olvas. A belekapcsolódás a világ eseményeinek alakulásába és az emberiség nagy gondolati folyamataiba, mint a napilap a maga természeténél fogva megad, igen széles népi rétegeknek épenugy szűkségletévé lett, mint a só az ételben, vagy mondjuk, a dohányzás. A film hasonlóképpen egyre nagyobb táborot toboroz magának, különösen a városi lakosság körében. A rádió hallgatása nem kevésbé, abban a mértékben, ahogyan egyre olcsóbb készülékek kerülnek a piacra. Nyilvánvaló, hogy ezekkel a hatalmas technikai eszközökkel ezerszerre jobban és közvetlenebbül lehet szolgálni a népnevelés és népművelés ügyét, mint

esti tanfolyamokkal és vasárnapi iskolákkal, melyeknek közönségét előbb össze kell valósággal fogdosni. Feltéve, hogy ezek a szervek tudatában vannak e hivatásuknak.

Nekünk rádióknak nincsen és a mozik felett sem mi rendelkezünk. Ujságjaink azonban vannak, de szörnyű nehéz, nagy és új feladataink is, melyekről népünket fel kell világosítani és azokra fel kell készíteni. Kisebbségi helyzetben erre egyszerűen nincsen más szerv, egyesegyedül a napisajtó. A kisebbségi népek sajtója akkor teljesíti nemzeti hivatást, ha mindegyik szerkesztőség kicsiben ennek az olasz népnevelésügyi minisztériumnak hatáskörében érzi magát. Ha tanítja a népet arra, hogy mit csináljon és mit ne csináljon. Ha felvilágosítja arról, hogy mi hasznos a számára és mi árt, ha pillanatnyilag esetleg csábító és kellemesnek tetsző. Ha a nemzeti szolidaritásnak kicsiny palántáját öntözgeti minden szavával, melyeket beleszűr minden hirbe és minden cikkbe.

Az a sajtó, mely egyebet tesz, épen annak a népnek árt a legtöbbet, melyből él.

Eredeti közlemény.

Bécsig minden gyomorspecialistát felkerestem

Erdekesnek tartjuk alábbi levelet teljes egészében leközölni: „Tek. Császár E. gyógyszerész, București. — Harminc évig szenvedtem súlyos gyomorbetegségben. Ardealtól Budapest, Bécsig minden gyomorspecialistát felkerestem, nagyon sokféle orvosságot kaptam, de egyik sem segített... Az étkezésben szigorú diétát tartottam és fájdalomaimat csak szódabikarbonával tudtam csillapítani. Rövid megszakítással négy évig Gastro D-t vettem be és most fájdalomaim teljesen megszűntek s olyan ételkezelést engedtem meg magamnak, amelyek élvezetéről a „Gastro D” szedése előtt álmodni sem mertem volna! Megragadom az alkalmat, hogy kifejezzem hálámat az Ön által forgalomba hozott Gastro D. iránt. A kitűnő szert több gyomorbeteg ismerősömnek ajánlottam itt Aradon s mind hálásak érte. Tisztelettel: Czelnay Gyula, Arad, 1937. június 16-án.”

Fenti köszönőlevél fényesen bizonyítja a Gastro D. rendkívüli gyógyító hatását. Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban vagy megrendelhető 135 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerésztárában, București, Calea Victoriei 124.

A kormány fenn akarja tartani a rendet a fővárosi ügyvédi kamarai választáson

București. Saját tud. A bucaresti ügyvédek nagy izgalommal készülnek a vasárnapi kamarai választásokra. A demokraták felhívást tettek közzé, amelyben állást foglalnak a zárszámok irányzattal szemben. Ma este a Demokrata Ügyvédek Szövetsége előkészítő gyűlést tart a Nemzeti Parasztpárt egyik klubhelyiségében. Közbenjártak a demokraták Sassu igazságügy-miniszternél és Marinescu belügyi alminiszternél is a választások szabadságának a biztosítására.

Pénteken délután értekezlet volt az érdekeltektől miniszterek és alminiszterek között és elhatározták, hogy a választások szabadságát és a rendet a legszigorúbban meg fogják őrizni.

Az ilfovi ügyvédi kamara vezetősége fegyelmi eljárást indított Ella Negruzzi és Gh. Murgheseanu ügyvédek ellen. Előbbit az Adeverul-ban megjelent sajtóbeszélgetése miatt árusónak bélyegzik, aki magatartásával sérti a

román ügyvédi kar presztizsét és érdekeit; a másik ellen az a vád, hogy mint a CFR ügyvédje, felhívta a vasuti munkásokat, hogy a vasárnapi választások alkalmával tétleg lépjenek közbe.

Japán-kínai megegyezés után újra kezdték a lövöldözést

Peking. A japán-kínai megegyezés végrehajtása nehézségekbe ütközik. A megegyezés értelmében a japán és kínai csapatoknak bizonyos távolságra vissza kell vonulniuk az összetűzés színhelyéről. Erre azonban sem az egyik, sem a másik fél nem mutat hajlandóságot. Néhány órával a megegyezés létrejötte után lövöldözni kezdtek. Mindkét fél a másikat vádolja a lövöldözés előidézéséért.

Asszony, férfi, szerelem, házasság

Írta: Nyíry László

Asszony, férfi, szerelem, házasság! Milyen egyszerű négy szó, pedig valójuk meg: „ezek körül forog a világ!” Óriási történelmi evolúciókat, véres háborukat idéztek elő híres asszonyok, családok hadvezérek, történelmi nagyságok szerelmét! És milyen nagy boldogság eredőjét képezheti e négy fogalomnak egy egész életre való összetalálkozása.

Idézzük néhány nagy gondolkozónak, bölcsnek, ironnak, költőnek, államférfinak az asszonyról, a férfiről, a házasságról, a szerelemtől elmondott értékes véleményét. Sok évtized, esetleg sok évszázad gyakorlati tapasztalatokon keresztül leszűrődött tanulságai ezek, amelyek éppen a mai korban különösen megszívlelendők volnának.

Az asszonyi erények, illetve a férfira gyakorolt befolyásuk felismerésében első között vezet Buckle-nak mondása:

— Az asszonyi befolyás akadályozza meg, hogy az élet szellemtelen, egyhangú kicsapongássá fajuljon el. Az asszony ideális, szelid és romantikus hajlamai fékezik a férfi vadságát és nemesítik erkölceseit.

Vogt, a híres természettudós gyakorlatiasabb értelemben dicséri a nőt:

— Az asszonyok azok, akik testükben és szellemükben leginkább megőrzik a neptípust. Ezért kell őket a múlt és jövő tükrének tekintenünk.

Goethe így ismeri el az asszony jó tulajdonságait:

— Egy nemesszívű férfit az asszony egyetlen jó szavával messze vezethet.

Mill kissé szigorú a férfinemmel és az asszonnyal szemben:

— Némelyik férfi azt hiszi, hogy ismeri az asszonyt, akit szeret; pedig ez nem így van. A nők éppen ilyen férfiakkal szemben húzódznak attól, hogy feltárják előtte benső lényüket. Goltz alábbi mondásával hajtja meg az elismerés zászlaját a női nemmel szemben:

— A nő inkább arra törekszik, hogy boldogítson, minthogy boldog legyen.

Ovidius ugy látszik rossz kedvében írta ezeket a sorokat:

— Az asszony szava könnyebb, mint a lehellő levél, mert onnét, ahol kimondják, szél és víz rögtön elsodorja.

Lessing ugyancsak fején találta a szegyet:

— Csak egyetlen rossz asszony van a világon, de a baj az, hogy a férfiak mindig a saját feleségüket tartják annak.

Hippel igen haragudhatott a nőkre:

— Ha egy nő csunya, nem tetszik nekünk; ha szép, másoknak is tetszik; ha gazdag, szegényre tesz bennünket, ha szegény, nehéz rajta segíteni; ha okos, uralkodik fölöttünk, ha ostoba, nem tud engedelmeskedni.

Herder azt mondja:

— Csodálatos, milyen különös éles érzékkel tudják egymást kiismerni a férfi és az asszony! Egymással szemben sok igazságtalanságot követnek el, de ahol bírálatukat nem a szenvedély fűti, ott nagyon szigorúak és igazságosak egymás megítélésében.

A legtökéletesebben bírálja el mindket nemet Buckle:

— A férfi szelleme a napsugaras dél, a nőé a teliholdas éjszaka. De a legsötétebb nappal is világosabb, mint a holdas éj! A nappal elso-tétíti a csillagokat és azok életét elhomályosítja, az éj varázsa viszont életet teremt, sejtlemesen szelidet és hosszantartót.

Házasságról lévén szó, nézzük, mit mondanak a féltékenységről?

Schleiermacher szerint:

— Die Eifersucht ist eine Leidenschaft, die mit Eifersucht was Leiden schafft. (A féltékenység az a szenvedély, amelyik buzgón keresi azt, ami szenvedést okoz).

Ennél még rövidebben és határozottabban itéli el a féltékenységet Lindner:

— A féltékenység a citromsav a házasságban.

Hippe véleményét a házasságról keserű szavakba öltözteti:

— A házasság olyan kötelék, amelyben férfi és nő egyaránt kötelezik magukat arra, hogy életük végéig együtt viselik a szenvedést.

Ezzel szemben Hebbel ezt mondja:

— Ha a férfi és nő hűségesen, egymásért él a házasságban, akkor a legfőbb emberi örömök részesei.

Goltz szerint pedig:

— A házasság mérhetetlen jótéményei: a tudat, hogy nem barbároknak születünk, hogy első percünkől kezdve édes anyánk szeretetét és szelidségét élvezzük és hogy életben, halálban egyaránt embereknek érezzük magunkat.

Hölgyeim és Uraim, tanuljunk ezekből!

Legutolsó kísérlet a Madrid körüli ostromgyűrű áttörésére

Salamancából jelentik: A nemzetiek főhadiszállása jelenti, hogy a harcok Madridtól délnyugatra a pénteki nap folyamán sem szüneteltek. A vörösek négynapos erőfeszítése nem járt sikerrel: a nemzetiek állásaiba sehol sem tudtak behatolni. Hozzáteszi a jelentés, hogy még egy hasonló nagyarányú támadásra a Madridot védő vörösek aligha lesznek képesek és valószínű, hogy ez a legutolsó kísérlet arra, hogy a nemzetiek Madridot körülzáró ostromgyűrűjét áttörjék.

A magyar-román gazdasági tárgyalásokban létrejött a meg egyezés

Bucuresti. Saját tud. A magyar-román gazdasági tárgyalások befejezés előtt állanak. A magyar küldöttség vezetői a tárgyalások folyamán több ízben kérték *Darányit*, hatalmazza fel őket, hogy engedményeket tehessenek a román kormánynak, mert máséket a megállapodást létrehozni lehetetlenség. Végül a magyar küldöttség nagy engedményeket is tett.

Ezek alapelveit *Pop Valér* és a magyar küldöttség vezetői tegnap délelőtt szögezték le, a vegyes bizottság pedig tegnap késő éjjelig folytatott értekezleten dolgozta ki annak részleteit. Eszerint a román fakivitel, amelyre, mint a *Dimineata* írja, Magyarországnak 7 éven át szinte monopóliuma volt, felszabadul. A petróleumkivitel fizetésére Magyarország 50 százalékos devizát és 3200 vagon főlég feldolgozott vasárut ad. A fűrészáru kontingens ugyanaz marad. Magyarország a MÁV-on nagyarányú kedvezményeket nyújt.

Ez az egyezmény egy éves érvényű.

Arcbőre - oly fehér, mint a lilium!

ÉS SOHA SE FELEJTSE EL:

A bőr ápolására és szépítésére nappal az *Elida Ideal Creme*

A bőr tisztítására és táplálására pedig éjjel az *Elida Citromos Cold Cream*

Minnyire hasonlóak... a növények birodalmának ezen tökéletes virága és az Ön arcbőre, oly üde és tökéletesen szép!

Minden szépségápolás alapja a jó szappan: az *Elida Lilas Grand Luxe*. Enyhe habja a porusókból eltávolít minden tisztáltságot, ami az arcbőrt veszélyeztet. A bőrt ápolja, finomnak és üdének megtartja.

ELIDA
Lilas Grand Luxe

(Tudósításunk folytatása az első oldalról)

Anglia kimondja az első szót: Erőskezü közvetítésre van szükség Hollandia határozott indítványt tesz a közvetítésre

— Az ellenőrzés — mondotta, illetve a benemavatkozás további fentartása csak akkor jöhet létre, ha valamennyi tanácskozó állam megfelelő engedményekre hajlandó és az angol — francia javaslat olyan, mely egyik féltől sem követel teljesíthetetlen engedményeket. A két spanyol tábornak egyenlő hadviselő félként való elismerése nem pótolja az ellenőrzést és egyik hadviselőnek előnyben részesítését jelentené. Az ellenőrzés kérdése — mondotta Plymouth — nem oldható meg a spanyol harcerekben levő idegen nemzetiségű önkéntesek eltávolítása nélkül. Olyan erős kézre van szükség, mely közvetítené a benemavatkozási bizottságban a tárgyaló felek között és vállalná a hozott határozatok végrehajtását is.

Németalföld megbízottja az ülés végén szót kért és a következő javaslatot tette:

— Vállalja magára az angol kormány a közvetítés feladatát és tegyen új előterjesztést az ellentétek áthidalására.

Az angol megbízott előbb kitért a közvetítés vállalása elől és azt felelte, hogy a közvetítés csak akkor lehet eredményes, ha minden oldalról megfelelő engedékenységgel találkozunk. Miután azonban a német, olasz, francia, belga, jugoszláv, román, görög és cseh megbízottak is támogatták a németalföldi kiküldött javaslatát, Plymouth lord végül kijelentette, hogy kormányának jóváhagyásával kész a közvetítés szerepét elvállalni. Közvetítő tárgyalásának eredményét a rövidesen összehívandó új ülésen fogja előterjeszteni.

ISMÉT BIZAKODÓ A HANGULAT — HITLER KANCELLÁR TANÁCSKOZÁSRA HÍVTA MAGAHOZ GÖRINGET, NEURATHOT S BLOMBERGET

Londonból jelentik: A benemavatkozási bizottság péntek délutáni döntése után a hangulat diplomáciai körökben bizakodó, bár a

helyzetet nem látják teljesen megnyugtatónak. A francia megbízott erőlyes fellépését azzal magyarázzák, hogy Anglia biztatására viselkedett ilyen erőlyesen Franciaország, mert Nagybritanniának sokkal nagyobb érdekei vannak a Földközi-tengeren, mint bármely más európai nemzetnek. Az angol kormányhoz közelálló körökben nem titkolják, hogy ha rövidesen nem sikerül az ellenőrzés kérdésében meg egyezni, Anglia megváltoztatja magatartását a semlegesség kérdésében.

Berlini jelentés szerint a német politikai

köröket kellemetlenül érintette az a körülmény, hogy a benemavatkozási bizottság ülését újból elnapolták. Berlin általában kedvező döntést várt az üléstől az utóbbi napok békülékenyebb hangulata folytán. Német körök felfogása szerint a spanyol helyzet további sorsa elsősorban attól függ, hogy vajjon a francia kormány azonnal meg akarja-e szüntetni a spanyol határon az ellenőrzést, vagy sem. Megelégedéssel állapítják meg ugyanakkor, hogy most már Anglia kíván új javaslatot. Hogy Németországban milyen fontosnak tartják a benemavatkozási kérdést, mutatja, hogy *Hiller* birodalmi vezér és kancellár ebben az ügyben pénteken magához kérlette Berchtesgadenbe *Göring* porosz miniszterelnököt, *Neurath* birodalmi külügyminisztert és *Blomberg* hadügyminisztert

Fényes ünnepségekkel fogadták Párizsban Pacelli bíbornok államtitkárát

A Vatikán egy nagyobb küldöttsége is együtt érkezett ve'e

Párizsból jelentik: *Pacelli* bíbornok-államtitkár, mint XI. Pius pápa rendkívüli követe, péntek délelőtt fényes ünnepségek keretében vonult be a francia fővárosba. Az egész hivatalos Franciaország képviselve volt, amikor a bíbornok-államtitkár vonata befutott a pályaudvarra. Miniszterek, főpapok, tábornokok sorakoztak fel a pápai legátus fogadására. A bíbornok-államtitkár a megjelent előkelőségek bemutatása után ellépett a díszszázad sorfala előtt. Másfél évszázad óta először történt meg, hogy a Szentszék Párizsba hivatalos legátust küldött ki s a francia fővárosban egymás után csendültek fel a pápai himnusz és a „Marseillaise” hangjai.

Rómából jelentik: *Pacelli* bíbornok-államtitkárrel együtt a Vatikának egy nagyobb küldöttsége is elutazott Franciaországba. A küldöttségben részt vesz *Tardini* bíbornok s a Vatikán diplomáciájának több vezető egyénisége.

A liseuxi székesegyház fölszentelésén kívül tervben van az is, hogy *Pacelli* bíbornok és a vatikáni küldöttség Párizsban is több napig tartózkodik s úgy a köztársasági elnök, mint a miniszterelnök fogadtatásban részesíti. E találkozások során Franciaország egyes választás- és iskolaügyi kérdései is szóba kerülnek. Konkordátumkötésről nem lesz szó, de arról igen, hogy ezekben az időszerű kérdésekben kölcsönös egyetértés létesüljön.

Keresztyén unió?

Irta: Victor János

(Harmadik és befejező közlemény.)

Mennél elérhetőlenebb messzeségben lát-
szik ez a látóhatár, annál jobban megbecsülen-
dő minden apró lépés, amellyel közelebb va-
gyunk hozzá. Magunkban véve ezek a lépések
nem jelentenek talán semmit a nehézségek
megoldása tekintetében. De mutatják az irányt,
amelyben valahol, valamikor, valahogyan a
megoldás elérhető lesz. Ezt az irányt helyesen
jelöli meg Bangha Béla cikke végén ebben a
kettőben: „a felekezeti ellentétek érzelmi at-
moszférájának enyhülése és a belső, vallási lel-
kület erősödése”. Mindkét tekintetben vannak
biztató jelek és remélhetőek egyre újabbak is.

**„Jó iskola a mai gondterhes
vallási világhelyzet”**

Az előbbi tekintetben jó iskola a mai
gondterhes vallási világhelyzet. Az antikrisz-
tusai tertius gaudens ott settenkedik a háttér-
ben minden éléshangú, ingerült felekezeti po-
lémiánál és egyre többen ráeszmélnék arra

mindkét félen, hogy jobb lesz energiájukat a
közös ellenség számára fenntartani, mint egy-
más tekintélyének kölcsönös lejáratásával az ő
malmára hajtani a vizet.

Azután — hogy a Bangha Béla cikkében
már elmondottak ilyen ismétlése helyett in-
kább néhány további szempontra utaljak —
megfigyelhető, hogy a vallásellenes világáram-
lattól nem is fenyegetett, leghívebb tagjaik
lelkében is bizonyos fájdalmas reszenzust kel-
tenek az egyházak az egymással vívott heves
vitákkal. A mai világ — a XVI. századtól lé-
nyegesen eltérő — fejlettebb izlés igényeivel
kíséri bármiféle közéleti vitatkozás hangnemét
(habár vannak etekintetben szomorú vissza-
esésre is példák.) Nyilvánvaló, hogy amit itt
„izlésnek” nevezünk, alapjában véve nem esz-
tétikai, hanem etikai értékelés. És etekintetben
legkevésbé az egyházi közélet engedheti meg
magának azt a tekintély-csorbulást, hogy az
erkölcsi fejlődés szempontjából elmaradottság-
ban marasztaltassék el.

**„A magunkéval legellentétebb vallási
meggyőződést is tudnunk kell megérteni”**

Annak a fejlődési útnak, amelyet a XVI.
század óta tettünk meg, az atmoszféra megeny-
hülése szempontjából egy másik óriási jelentő-
ségű vívmánya a vallásszabadság. Ma már —
a jelenkor színvonalán élő államban — senki
sem gondol arra, hogy az államhatalom kény-
szerítő eszközeit vegye igénybe valamely val-
lási meggyőződés mellett, vagy ellen. Ha a to-
talitárius állameszme feltűnése újra veszé-
lyeztetni látszik ezt a szabadságjogot, ez csak
visszaesésnek minősíthető és csak arra int, hogy
annál jobban féltjük és őrizzük a multnak ezt
a sok fájdalmas lecke árán megszerzett öröksé-
gét. Az a biztonságérzet, amellyel minden egy-
ház élheti a maga vallási életét ebben a szabad-
ságban, a legjobb orvosság a mult keserűségei,
az elváltató „történelmi nehézségek” ellen. Régi
elnyomatásnak és ellene vívott küzdelmeknek
az emlékei minden egyes nemzedékkel, amely-
nek számára ez az elnyomatás már nem ves-
zély, vesztitene az aktualitásukból és ezzel
csökken az egyházak közötti légköri feszültség.

Rendkívül nagy jelentősége van kérdésünk
szempontjából az újabbkori műveltség lélektan-
i áttitottságának is. Erre a lapra tartozik
a Bangha Béla által felsorolt biztató tüneteknek
jó része is. Ma elmaradt embernek tekintendő
az, aki két ellentétes vallási meggyőződést úgy
akarna egymással szembesíteni, mint (mond-
juk) két matematikai tételt, vagyis tisztán a
tárgyi igazság szempontjából, megfigyelve
a mély pszichológiai gyökerekről, amelyek hor-
dozzák és táplálják őket. Ma a magunkéval
legellentétebb vallási meggyőződést is tud-
nunk kell „megérteni” — anélkül persze, hogy
ezzel elvtelen relativizmusba akarnánk süllyed-
ni. Sőt éppen annak van legnagyobb szüksége
erre a mások meggyőződésébe való maga-bele-
élésére, aki a saját meggyőződése egyedüli he-
lyes voltának bizonyosságában másokat is meg-
akar annak nyerni. Amint Bangha Béla is rá-
mutat: az egymás kölcsönös, benső megértése
nélkül meddő marad, sőt még jobban eltávoít
egymástól minden vita. Ezzel szemben az
őszinte megértés igyekezete mellett még el-
döntetlenül maradó vita esetén is — bár jegy-
zőkönyvbe nem foglalható — kölcsönös köze-
ledés lehet az eredmény.

Ugyanígy elősegíti az „atmoszféra enyhü-
lését” — korunknak egy másik művelődésbeli
sajátossága: a történelmi tájékozódás. Ennek
címe alá foglalható a Bangha Béla által is üd-
vözölt jelenségeknek egy másik része. A mult
nagy összefüggéseibe beleállítva a dolgokat,
katolikus és protestáns hívó egyaránt elismer-
heti arról is, amit egymás hitében és egyház-
ban elítél, hogy az illető kor viszonyaiból szük-
ságszerűen folyt (amennyiben t. i. történelmi fej-
lemények szükségszerűségét az emberi korlá-

tozottság determinálja), indokoltságában meg-
volt a maga relatív jogosultsága is, hasznos
szerepet és hivatást is töltött be és megbecsü-
lendő eredményeket termelt ki. Ettől a törté-
nelmi elbírálástól természetesen független ma-
rad az elvi elbírálás, amelyre mindkét fél to-
vábbra is fenntarthatja jogát a tulajdon lelki-
ismereti fóruma és tekintélye előtt. Ugyanez a
múltánálra képes szemlélet kiterjedhet és ki

Jelentkezett már

a Fekete-tengeri társasnyara-
lásunkra?
Ha nem, úgy

jelentkezzék sürgősen

lapunk utazási osztályánál,
Oradea, Str. Regele Carol
5 szám.

Részvételi díj 2940 lei.

A részvételi díjban bennfog-
laltatik: a vasuti jegy Ora-
dea—Carmen-Sylva és vissza,
étkezés kitűnő éttermekben,
lakás elsőrangú szállodákban,
strand belépő-jegyek, autó-
körtutazások, különböző szóra-
kozások, borralalók, stb.

Indulás augusztus hó 5-én.
Jelentkezés július 22-ig.

is terjed a jelenre és a jövőre is. Katolikusok
és protestánsok egyaránt felvethetik magukban
a kérdést: milyen funkciókat tölt be a másik
fél keresztyénisége még most is, amelyek élet-
ben tartják; ha máról holnapra eltűnnék a
föld színéről, nem maradna-e utána olyan
üresség, amelyet hírtelenében mi sem tudnánk
betölteni; milyen fogyatkozások lehetnek saját-
magunkban, amelyek miatt jó, hogy őszintén
példaként és vetélylátsként ott él mellettünk a
másik fél is? (Mellesleg megjegyezve: azok a
Bangha Béla által említett protestáns nyilatko-
zatok, amelyek a respektus hangján tudnak
szólani Mária tiszteletéről, a gyónásról, a pápa-
ságról, a szerzetességről és a katolicizmus más
ilyen jellegzetes vonásairól, meggyőződésem
szerint ennek a történelmi szemléletnek tulaj-
donítandók, nem pedig ilyen irányban feltéte-
lezett „doktrinális elirányzódásnak”.)

**„Vannak határozottan vallási
természeti jelenségek is,
amelyek a felekezeti közötti lég-
kör enyhülését ígérnek”**

Csak még egy jótékonyan ható tényezőt
korunk szellemi életéből: a szociális beállítot-
tságot említsük meg Mindkét félen egyenő az a
terhes érzés, hogy a keresztyéniségnek a modern
világban ebben az irányban óriási rendezellen
adósságai vannak, és hogy — nem is elsősor-
ban egymással szemben — saját hívei előtt is
ezen a téren kifejtendő szolgálataival kell ig-
azolni magát. Az önkéntelenül is a sorsközös-
ség tudatával telíti a levegőt és itt is, ott is
hajlandóságot ébreszt az egymástól való tanu-
lásra és egymás munkásságának és eredmé-
nyeinek a tisztelettel fogadására.

Ezek az egyházi életre inkább kívülről
ható mozzanatokon kívül vannak határozottan
vallási természetű jelenségek is, amelyek a fe-
lekezeti közötti légkör enyhülését ígérnek. Ezek azon-
ban már a megjelölt másik irányvonalra, „a
belső, vallási lelkület erősödésére” vezetnek át.

Még az olyan, első tekintetre ellenkező
irányúnak látszó jelenség is, mint a fentebb
érintett „új-reformatori” irányzat a jelenkori
protestánsizmusból, végeredményben jótéko-
nyon kell hogy hasson. Igaz, hogy a protestáns
gondolkodást visszavezeti az ellentétek kirob-
banásának korába, a XVI. századba. De felál-
lítható az a paradox tétel, hogy a protestánsiz-
mus éppen akkor állott legközelebb a katoli-
cizmushoz. Ellentétes feleleteket szegeztek ak-
kor szembe egymással, de ugyanazok a kérdé-
sek tartották izgalomban az embereket mind-
két részen. Ha a protestánsizmus az azóta be-
következett szellemtörténelmi hatásoktól magát
függetleníteni igyekszik és visszatér oda, ahon-
nan elindult, ez azt jelenti, hogy megint nem
széles völgyön kiáltó és a túlsó hegy-
oldalra, hanem szoros egybekulcsolódásban
birkózik a katolicizmussal. S ez lehet lovagia-
sabb, a kölcsönös megbecsülést jobban szol-
gáló művelet, mint a nagy szellemi távolságo-
kon át való feleselés.

Ennek a jelenségnek szintén az elmélyülő
vallási életből fakadó örvendetes pendantja lá-
tható abban a repriszlinációban, amely Bangha
Béla szerint is viszont a katolicizmusból és-
zelhető az ókori keresztyéniséggel való szoro-
sabb kapcsolatok ápolása tekintetében. Ha a
reformáció, illetve a trienti zsinat utáni fejlő-
dés érthetően arra vezetett, hogy a katolikus
egyházban éppen a reformáció által támadott
vonások nyertek annál nagyobb hangsúlyt, a
középkor-előtti egyházi élet kincseire, a kato-
likus-protestáns ellentétől még mentes idők
szellemiségéhez való ez a visszatérés természet-
szerűleg megint sok találkozó pontot kínál.

**„A még sok belső gyengeséget és
ürességet takaró sekteiyesebb
vallási élet természetek az, hogy
kifelé, másvallásukkal szemben
hangoskodik”**

De az ilyen különleges tünetektől eltekinté-
ve is nagy változások várhatók a katolikus-
protestáns viszonylat alakulásában a „belső,
vallási lelkület erősödésétől”, vagyis a mindkét
félen folyamatban lévő egyházi megújodás
további elmélyülésétől.

Először is: a még sok belső gyengeséget és

ürességet takaró sekélyesebb vallási élet természetét az, hogy kifelé, más vallásúakkal szemben hangoskodik. Könnyen válik ilyenkor a vallás ideológiai felépítményé, amely azt voltaképpen az önmagát állító ember jelentkezik a maga „superbia”-jával. Az ilyen lelkület számára az önfenntartáshoz megkívánt szükséglet az a feszült atmoszféra, amelynek enyhülését emlegettük — mert valósággal zavarba jönne, ha nem volna kívül szemben fölényeskednie. Bensőbb, mélyebb hitélet mindkét részen alázatosabbakká és esendesebbékké fogja tenni az ilyen embereket.

Egy másik várható következmény az, hogy az ellentétek redukálódnak igaz valójukra. Elmérgeződésüket nagyban szolgálja az, hogy idegen elemek keverednek velük s így alakulnak ki a Bangha Béla által említett (harmadik fajta) ellentétek: az „érzelmi és politikai” természetűek. Ezekben valóban már nem két vallás vallói, hanem konkurrens érdekközösségek állanak szemben egymással. Bizonyos határon belül természetesen hozzátartozik az egyház anyai fogalmához az is, hogy gyermekei evilági harcaiban is gyámoltójukat és gondozójukat lássák benne. De csak felületes vallási élet mellett lehetséges az, hogy egy-egy darab kenyérért vagy hatalmi polcért való versengésükben éljék ki emberek a maguk felekezeti öntudatát s ezzel az egyházak közti viszonylatokba voltaképpen oda nem tartozó keserőségek mérgét vigyék bele.

„A mélyebb, komolyabb vallási élet kifejlészti az egyetemességre törekvő lelkületet”

A mélyebb, komolyabb vallási élet — ugyanakkor, amikor napfényre hozza az ellentéteket is igazi, végső lényegükben — együttes kifejlesztíti az egyetemességre törekvő lelkületet is. Felületes vallási élet lehet szektárius szellemű: saját kerítései közé behúzódvá megfedelkezhetik arról, hogy mi van a többiekkel? A protestantizmus világában napjainkban megy végbe egy nagyszabású gyógyulási folyamat etekintetben. Felekezeti tagozati — jóideig megannyi kis autarkikus ország — újra megtanulják úgy tekinteni magukat, mint csupán részeket a világot átfogó közösség egészében. Elvben soha sem tagadta ugyan meg a multban sem a protestantizmus a „katolicitás” gondolatát, de a jelenben újra eleven, ható erőként éli át. A katolikus egyház az elaprózódásnak ilyen veszélyétől meg volt ugyan kímélve természeténél fogva. Dogmatikailag megalapozott egységes szervezettségében imponáns figyelemre méltó monumentuma volt a katolicitás eszméjének a kivülről számra is. De hogy a kerítésein kívül élő keresztyénekkal való foglalkozás és kapcsolat-keresés tekintetében az ő történetében is vannak hullámzások és — hogy éppen napjainkban az ő részén is fokozott figyelem észlelhető ebben az irányban, annak bizonyossága Bangha Béla cikke is. A vallási élet elmélyülése a jövőben mindkét részen sok olyan jelenséget vethet fel ezen a téren, amely „meglepetésként” fog hatni a fejlődéssel lépést nem tartókra.

Minél tisztultabb légkörben, minél mélyebb vallási indítékoktól vezetve fogják egymást keresni a hívők a válaszfal két oldala felől, természetesen annál kínosabb problémává válik majd az ellentétek megoldhatatlansága. Lelkileg egyre tragikusabbá fog válni a helyzet. Az elmozdíthatatlan akadályokkal szemben gyötrelmessé lesz az emberi tehetetlenség. De ez magában véve is megbecsülhetetlen eredmény lesz.

A látóhatáron csakugyan fenyegetődnének olyan vészes lehetőségek, amilyenekre Bangha Béla utal: elgondolható, hogy a jövőben egész Európa keresztyénei, köztük mi magyar keresztyének is belevettünk az elszabadult vallásellenes erők terrorjának a megpróbáltatásaiba. Bizonyos, hogy az ezzel járó szenvedés tűzében az egymásratalálásnak ma lehetetlennek látszó csodái is megszületnének. De a külső szenvedésnek ilyen katalizátora helyett — amelynek tragédiáitól talán mégis csak remélhetjük, hogy megkíméljük — elgondolható egy másfajta szenvedés is, amelyről az imént szó volt. Ha majd katolikus és protestáns ré-

TANÁCS a kopaszság jelöltjei számára

Ha észreveszi, hogy hajzata minden nap ritkul, kezdjen azonnal energikus kezelést. A tudomány a haj növelésére biztos és hatékony szert bocsát rendelkezésére. Ez a szer a Trilysin. Néhány hónapi használat után a haj elkezd nőni és szemmel láthatólag sűrűsödik. Trilysin megszünteti a korpát is, amely annyira csunya és kellemetlen. A kezelés csak akkor eredményes, ha kitartóan folytatjuk. megakadályozza a hajhullást, megszünteti a korpát

Trilysin

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszertárban.

szen egyaránt nagyon sokaknak okoz állandó mély és szent fájdalmat az unió megoldhatatlanságának a ténye és nagyon sokaknak lelkéből sajtol ki minden emberi jógyekezethek vergődő tehetetlensége a Mindenhatóhoz appelláló segélykiáltást: ez alatt a közös kereszt alatt együtt görnyedve egy majdani nemzedék

előtt kivilágosodhatnak ma még előlünk elrejtett új látások és ezek nyomán kínálkoznak ma még nem is sejtethető új erők, amelyek az unió „abszurdum”-át lehetőségé, sőt parancsá avatják.

Ma elég, ha e magában véve is távoli közbülső állomás felé tudunk egy-egy lépést tenni.

Károly király hosszabb külföldi tartózkodásra utazott

A francia köztársasági elnök meghívására résztvesz a július 14-iki francia nemzeti ünnepen. — Augusztusban az angol király vendége lesz

Bucurestiből jelentik: Ófelsége a király udvari marsalli hivatala pénteken a következő jelentést adta ki:

„Ófelsége II. Károly király július 9-én, délelőtt féltíz órakor elutazott a fővárosból. Ófelsége Franciaországba, Belgiumba, Angliába és Jugoszláviába látogat el. Az uralkodó szigorúan rangrejtve utazik.”

A Rador távirati ügynökség azt jelenti, hogy Ófelsége Lebrun, a francia köztársaság elnökének meghívására utazott Párizsba és július 12-én résztvesz az Elysée-palotában tiszteletére adandó vacsorán, július 14-én a Párizsban rendezendő katonai felvonuláson és

az Elyséeben tartandó szokásos katonai társaséden.

Az uralkodó külföldi utjával kapcsolatban a fővárosi lapok azt az értesülést közlik, hogy a király augusztus vége előtt nem tér vissza az országba. Távolléte alatt a királyi előjogokat a minisztertanács gyakorolja. Párizsban Ófelsége megtekinti a világhiállítást.

Bécsben is ki fog szállani és résztvesz Iléana főhercegnő ujszületésének keresztelójén. Augusztusban a skóciai angol királyi vadászaton vesz részt az uralkodó, VI. György angol király meghívására.

Lansbury angol munkáspárti politikus a leszerelésről tárgyalt Mussolinival

A megbeszélést jövő héten folytatják

Rómából jelentik: Lansbury, az angol munkáspárt volt vezére pénteken háromnegyed órahosszat tartózkodott Mussolini dolgozószobájában. A megbeszélésen jelen volt Ciano külügyminiszter is. Lansbury hétfőn újból megbeszélést folytat a Ducével.

Az angol munkáspárt volt vezére pénteken este szállodájában fogadta a külföldi sajtó képviselőit és nyilatkozott eddigi benyomásairól.

— Benyomásom szerint — mondotta többek között — Mussolini, bár teljes realitással, mégis bizakodóan ítéli meg a nemzetközi helyzetet. A leszerelés csak akkor érhető el, ha megszüntetjük azokat a tényezőket, amelyek a nemzetek közötti ellentétekből, nézeteltérésekből fakadnak. Vajon miért fegyverkeznek a nemzetek? Egyszerűen csak azért, mert fenyegetve érzik magukat. Ha a nemzetek vezetői leülnek a tárgyalóasztalhoz, minden nagy nemzetközi problémának hamar megtalálnák a megoldását, mert a mai bizalmatlanságnak elsősorban lélektani okai vannak.

Lansbury végül kijelentette, hogy a nemzetközi kereskedelem nagyobb szabadságának biztosítása szintén hozzájárulna a nemzetközi kibontakozáshoz.

ALTALÁNOS SZTRAJK A FRANCIA FŐVÁROS SZALLODAIBAN ÉS VENDÉGLŐIBEN. Párizsból jelentik: Pénteken éjszaka megkezdődött a párizsi szállodai, éttermi és vendéglőipari alkalmazottainak általános sztrájkja.

GYÓGYFÜRDŐK METROPOLISZA

3 hetes pausalkura Budapesten

Vizummentes beutazás Magyarországra, 50 %-os kedvezmény a MÁV vonalain Gyógy-szállodai lakás, teljes ellátás, illetékek, kiszolgálás, adók, fürdő, orvosi felügyelet, kórházak és további árendák. Leiben fizethetők sz.

„EUROPA”

Román Nemzeti Utazási és Idegenforgalmi vállalat összes irodáiban. — Oradeán: Europa Banca Dacla, Bul. Reg. Ferdinand 9.

Még egy vasárnap a muresmegyei kisvárosban

Junius 15-ikén közölt „Vasárnap egy muresmenti kis városban” című cikkünkre kaptuk a következő visszhangot. A közönség köréből való jóleső megnyilatkozásoként közreadjuk.

Pár hét előtt olvastam a „Magyar Lapok”-ban, hogy az oena-muresului telki élet az ottani ifjú pap buzgóságából milyen lendületet kapott, s a templom és környéke milyen központja lett a dalnak, zenének és szellemi művelődésnek. Most magam is vendégül jöttem e kis bányavároskába, mely egyuttal fürdőhely is. Visszaemlékeztem arra a cikkre.

Szép, valóban szép dolog, állapítottam meg magamban, de valahogyan mégis olyanformán képezem, hogy az ilyen cikkekből rendszeren van egy adag jóhiszemű, talán akaratlan, talán öntudatlan, de mégis csak nagytudás, túlméretezés. E gondolatnál térdeltem a virágba borult oltár előtt. Az ünnepi mise halvány kétségében, a lágyan tovaferjengő illatos tömjén-füstben nehezen felszakadó, szétterjengő, vissza-visszatérő gondolatként élt bennem, hogy az tapad a földhöz, aki nem ismeri az eget... Hogy van-e, lehet-e a ma nyomorgó, küzdő, gyűlölködő, — kenyerért ökölrel harcoló, — ebben az egész körülöttünk tomboló döbbenetes rediszitkumban, — lehet-e hatása, magával ragadó ereje a templomi szentbeszédnek, a benne elhangzó szónak, mely végtére is gyöngye, pusztá szó csupán. Lehet-e olyan hatása, ami felráz, megindít, új vágányra tereli az eltompult, lezúllott, vadhajításba korcsosodott, rég lefojtott, rég eltemetett erőket és szépségeket?

A bányaváros közönségének nagy százaléka, mely talán csak szokásból látogatja a templomot, át tud-e érezni szavak mélységén, szépségén, igazságán? Szelíd, alázatos leomlás, Istenbizalom helyett nem borul-e dac a lelkiükre az olyan szavakra, hogy a szenvedés nem egyéb, mint Isten szerető látogatása az embernél? Hiszen olyan gyakran látogatsz Uram, hogy már csaknem állandó lakónk vagy. Ne vedd rossznéven tehát, ha lázadó szóra is nyílik ajkuk magukra hagyottságukban, emberi gyarló összeomlásukban.

Az elementárisan, gátszakadás zuhanó erejével sodró beszéd után körülnéztem. Körülnéztem és mintha napba pillantottam volna. A ma nehéz gondjaitól mélyre barázdált arcok elpihenésén, megenyhült szemek békés-boldog ragyogásán láttam visszaverődni saját lelki átélésemet. Azt a meleg érzést, hogy Istent, — a tizparancsolatban tölem távoleső, bennem ködbeburkoltan élő, általam eddig jóformán

csak hideg intelemsorozatnak tartott törvényeket, — emberi közelségbe hozta számomra égő, forró, lángoló szeretetével egy szerény, alázatos szolgálója. Nagy, erős, megrázó lelki átélés a körülöttem térdelő, megilletődött arcokon. Szinte egyszerre szálló hálasóhaj jelzi a közös elgondolást: ma megláttam Istent, mint aggódó jó atyát, ki az életbe kiinduló gyermekének nem rideg parancsokat, hanem meleg szívvel jövő tanácsokat ad útravalónak, iránymutatónak, győzelemre vezetőnek.

Nem lendületes szónoki képességeivel győzött a pap, hanem csodálatos átadó erejével, mellyel Istent mint földi atyát, természetes, egyszerű, szinte kézzelfogható közelségbe hozta, élénk állította, szorosan összekapcsolt vele. Pusztá szónak, szónoklatnak nem lehet az az átülő, szívig ható ereje, amilyen izzik, perzsei, üti és vágja itt a lelkeket. A példa az, ami megfog és magával ragad. Az ember látja a tisztát, áldozatos Istenszeretetet és ezen át a mi nagy, keserű sorsunk közösségén izzásba hevült emberszeretetet.

Délután templomi hangverseny, zene- és énekszámaink keretében második szentbeszéd, mely a délelőtti erupciót folyamatos lávaömléssé fokozza. Hogy Isten országáért küzdő, fáradhatatlan, lelkes vezetés mellett mit lehet elérni, mutatja a zenekarnak és a vegyes dalárdának eredményes szereplése, melynek tagjai között

a város minden rétege képviselve van. Ezek a tagok, — ma, mikor éppen bányavárosokban tombolnak az istenellenes harcok legjobban, — a kemény napi robot után hetenként háromszor gyűlnek össze próbákra, hogy hetek fárasztó gyakorlatai után, Istennek dicsőségére, templomban zenéljenek, énekeljenek. Az atheizmus főfészeke, hogy úgy mondjam, melegágya odakint, viszont Isten dicsőségét zenegő ajkak, hegedűk, Isten imádására behajtott térdek idebent. Vallás és zene. Lehet-e felemelőbb, oltalmazóbb felkészülés az idők romboló pusztításaihoz szemben?

Fejet hajtunk e lelki gárda előtt. Mélyen, igaz tisztelettel. A zongoraművésznőtől kezdve az utolsó, legkisebb, — de lelkes, áldozatos munkában egyaránt nagy, — zenekari és dalárda-tagnak, kik egyformán dolgoznak Istennek és Istenért és át tudják érezni e munka fönségét.

Mingyárt a hangverseny után esküvő. Nehéz életviszonyok között vergődő, fiatal munkás és munkásnő közt egymással házasság az oltár előtt. És munkában edzett fiatalságukat megáldja a pap szívből jövő, szívhez szóló, meleg, testvéri szavakkal, melyek egyben irányt hasítanak, útát mutatnak, fontartó erőt adnak.

Nem tudom uram, helyet adnak-e önök e pár sornak, mely lelki kényszerűség hatalmas erejétől íródott. Leírtam, mert tartozást kellett lerónom vele saját lelkeimmel szemben. Mert úgy érzem, hogy tartozom leborulni Isten véghetetlen, csodálatos bölcsességére, oltalmazó ereje előtt és hálás, forró köszönetet kell mondanom azért, hogy napjaink válságaiban, mikor kommunizmus, atheizmus, bolsevizmus lélek-bontó erői vesznek körül, akkor ilyen hithűségbe emelő vasárnapok lehetnek.

(Oena-Muresului.) BOÉR MARGIT.

Mihalache Mussolininél

A parasztpárti vezér visszaemlékezése az olasz kormányelnökkel folytatott beszélgetésére

Bucuresti. Saját tud. Mihalache csütörtökön nagy beszédet mondott pártjának oltományi tagozati nagygyűlésén. Beszédében a következő érdekes visszaemlékezést tette:

— Miután végigjártam Olaszországot, kihallgatáson voltam Mussolininél. Megkérdezte, hogy mi gyakorolta rám Olaszországban a legnagyobb hatást? Így feleltem: Kétségségtelen, hogy elámúltam az óriási munkán, amit ön végzett, de minthogy én tanító voltam, mindenekelőtt az a lelki konstrukció hatott reám, amelyet ön az olasz népnek adott. Hitet, lelkét, reményt adott neki. Az egykori blazírt nép helyett most munkás és öntudatos nemzetet látok, amely hisz elhívatottságában.

E szavakra Mussolini megszorította a ke-

zetet és így szólt: Ön az első külföldi politikus, aki észrevette, hogy valóban ez az én munkám legnagyobb értéke. En is tanító voltam és népnevelői munkám közben szerzett tapasztalataim nagy hasznomra voltak műveni elvégzésében.

— Érdekes, — válaszoltam én erre, — ugyanezeket mondotta nekem MacDonalddal is, aki kellemesen emlékezett vissza az esztendőkre, amelyeket Skóciában, mint tanító töltött.

— Nem akarok összehasonlításokat tenni. — folytatta e visszaemlékezések után Mihalache, — de Mussolininak is, MacDonalddal is nehezebb dolga lett volna Romániában, mert a bucarestii bölcsök elgáncolták volna.

A Magyar Színház ünnepi hete Oradeán

SZABADTÉRI JÁTÉKOK

A CAROL II. SPORTTELEPEN

Július 14 és 15, szerda és csütörtök: **Az ember tragédiája**

Július 17 és 18, szombat és vasárnap: **Liliom.**

Július 20 kedd: **Hamlet**

Július 21 és 22, szerda és csütörtök: **Szibill**

Monumentális, ötsziki szabadtéri színpadon, háromszáz szereplővel, hatalmas zenekarral, a Sztárai Mihály vegyeskar közreműködésével.

Helyárak: **40, 50, 60 és 80 lei.** Elővétel a színházi pénztárnál, ahol az előadások jegyei már megválthatók.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol I. k. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Hétoldalon: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, hetente 70 lej.

Magyarországon: Egész évre 90 F, félévre 45 F, negyedévre 25 F. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.

Telefon: 27.

Felírószerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**

Csúji szerkesztő: **dr. Sulyok István**

Csúj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem ösztök meg és nem adunk vissza. Csak a választékos magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

A bucaresti időjáráskutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Nyugati szél, változó felhőzet, sok helyen záporos és zivatar. Vasárnapra melegebb idő várható.

Primicia. Július 11-én mutatja be a Hunyadiai 681 városában első szentmiséjét P. Sebestyén Fábrián, ferences pap. Szónoka P. Fodor Pelbárt, ferences teológiai tanár, manuactora pedig P. Fodor Angelusz, ferences teológiai tanár lesz.

KINEVEZÉS. Dr. Szilágyi Lajos, a magyarországi Biharvármegye főispánja tb. szolgabíróvá nevezte ki dr. Kortsmáros Zoltánt, a sarkadi járás főszolgabíróvához beosztott közigazgatási gyakornokot. Az új szolgabíró Biharvármegye törvényhatóságának legutóbbi közgyűlésén tette le a hivatali esküt.

Nyelvtanfolyamra rendelték a treiscaunemegyei római katolikus tanítókat. Tg.-Săcuiesc. Saját tud. A treiscaunemegyei római katolikus tanítók az inspektorátustól személyesről meghívókat kaptak, hogy július 12-én román nyelvű tanfolyamra jelentkezzenek. A tanfolyam Selistean, Sibiu megyében lesz és egész augusztus hó 20-ig tart. Hogy azután nyelvvizsgára kell-e menni, arról az inspektori rendelet nem szól a valószínűleg erre nem is kerül sor, mert a berendelt tanítók nagyrésze már egy, vagy több nyelvvizsgát sikeresen kiállítottak.

A Házulajdonok Szövetsége évi rendes közgyűlését ma (vasárnap) délelőtt 10 órakor a városháza közgyűlési termében tartja meg. A tárgyak rendkívüli fontosságára tekintettel, az összes házulajdonok megjelentését kéri a szövetség elnöksége.

Benyújtották a bihori Magyar Párt és Nemzeti Parasztpárt egyezményes jelölőlistát a megyei tanácsválasztásra. Oradea. Saját tud. Dr. Roxin Teodor és dr. Popescu Gh. Ceica szombaton délelőtt megjelentek Atanaziu törvényszéki főelnök-nél és benyújtották a Nemzeti Parasztpárt, a Magyar Párt és a Szociáldemokraták egyezményes jelölő listáját a július 20-án tartandó megyei tanácsválasztásra. Az egyezményes lista a következőképpen alakult: dr. Roxin Teodor, Major Gheorghe, dr. Markovits Manó, Catone Joan, dr. Dejeu Aurel, dr. Bözörményi Emil, Pop Grigore, Anastasie Constantin, dr. Gyöngyösey István, Vaida Virgil, Marcău Nicolae, dr. Ujfalussy Sándor (Aleşd), Popa Alexandru, Laziu Fr. Teodor, Tunyoghy Lajos (Tinca), Bolca Vasile, Văcărescu Alexandru, Bartos Adorján (Hodos), Miclea Pascu, San Mihail, Szabó Károly (Remetea), Chirila Alexandru, Bene Mihai, Csomafáy Sándor (Săcueni), Pelle János szoc. dem., Corbutiu Florian, Szennyessy József (Salard), Tirlea Joan, dr. Réti Sándor, Balajthy Jenő (Episcopia-Bihor), Bagoş Sándor (Salonta), Neagu H. Trajan, Nistea Jacob, dr. Vaida Cornel, dr. Ciovaciu Augustin, Popescu Gh. Ceica.

UJABB EXPEDÍCIÓ INDULT A VILÁG-HIRŰ PÍLÓTÁNÓ FELKUTATÁSÁRA. San Fanciskóból jelentik: A Csendes óceánon eltűnt Earhardt Amália kutatásában belekapcsolódott a Lexington nevű repülőgép-anyaahajó is 62 repülőgéppel. A pilótánó repülőgépet készítő gyár igazgatója kijelentette, hogy Earhardt Amália gépe harminc napig is fennmarad a tengeren és ha a pilótánó elegendő élelmiszerral rendelkezik, akkor még van remény, hogy megtalálják.

* Hosszu idő óta fekvő betegek a természetes „Ferenc József” keserűvizet nagyon szívesen isszák és annak gyors, biztos és mindig kellemes hashajtó hatását általánosan dicsérik. Az orvosok ajánlják.

FELROBBANT EGY FINNORSZÁGI LŐSZERRAKTÁR. Helsinkiből jelentik: Vallisaar szigeten egy katonai lőszerraktár a levegőbe repült. A robbanásnak tizenegy halálos áldozata és harminc sebesültje van. A robbanás a katonai laboratóriumban történt s az így keletkezett tűz elpusztította az egész gyártelepet és a szomszédos hadianyag-gyárat. A vizsgálat megállapította, hogy az első robbanás a kézigranát-műhelyben történt, ahol ezeröttszáz kézigranát volt főlhalmozva. A szerencsétlenség okát még nem sikerült megállapítani.

Temetés. Rácz Mihály 42 éves városi villamosmű műszaki tisztviselő meghalt. Temetése vasárnap 5 órakor lesz a Haller-kápolnából. (Erdélyi „Concordia“.)

A fogpép, amely természetes KARLSBADI Forrást tartalmaz HABZO-SZAPPANMENTES

Meghalt Reviczky Emmájának húga

Timişoara. Saját tud. Detáról érkezik a hír, hogy ott nyolcvankét éves korában elhunyt dr. Jäger Izidorné született Bakálovich Mária — a detai társadalom kimagasló, nagybecsűt hölgytagja. Jäger Izidorné Bakálovich Mária: húga volt Bakálovich Emmának, Reviczky Gyula Emmájának. Kedves, szeretetreméltó matróna volt, aki oly szepen, olyan lelkesen tudott beszélni Reviczky Gyuláról és a költészetéről. Jó anya és dolgos háziasszony volt, s emellett a férjétől reámaradt vaskereskedésben is tevékenykedett, egészen a legutóbbi időig. Jäger Izidorné Bakálovich Mária szemtanuja volt Reviczkyék, illetve nővére, Emma szerelmi regényének. Haláláig kegyelettel őrzött vagy kilenc levelet, amelyet Reviczky Gyula írt rószint Detáról, ahol nevelősködött, részint Pozsonyban és Budapestről. Emellett — hiszen maga is már felszolgált leány volt akkoriban — a szemé előtt játszódtott le minden: mint látogatta meg a költő egyre gyakrabban Emmáját. Hallotta, hogy mint vélekednek családi körben a zseniális, de kopott poétáról. És látta aztán, mint hervadt el Reviczky távozása után a messzi környék legszebb virágszála, az „elkelő büszke delnő — a nővére. Lapunk hasábjain számoltunk be egy alkalommal Jäger Izidorné Bakálovich Mária Reviczky-ereklyéiről és azokról a kedves visszaemlékezésekről, amelyeken nem tudott eléggé eltűnődni a „Marika-néni”, ahogyan Detán mindenki nevezte. És Marika-néni nincsen már közöttünk. Reviczky Gyula és Emma szerelmi regényének szemtanuja is elköltözött immár. És találkozása létszen Emmával meg Reviczky Gyulával... Rövid betegség ölte meg özvegy Jäger Izidorné Bakálovich Mária. Különösen megtörte fiának, Jäger Alfréd vaskereskedőnek és tüzoltóparancsnoknak nemrég történt halála. Gyermekéi Jäger István banktisztviselő (Jugoszlávia), özvegy Schieszler Zsigmondné (Lugo), özvegy dr. Noszkó Imréné (Budapest), Jäger Sándor dr. a Magyar Nemzeti Bank felügyelője (Budapest) és Jäger Margit, valamint számos unoka és kiterjedt rokonság gyászolja az elhunyt matrónt.

Zürichi zárlat. Párizs 16.91 fél, London 21.66, Newyork 436.87, Brüsszel 73.54, Milánó 23, Amsterdam 240.20, Berlin 175.45, Bécs — schilling 82.40, Prága 15.24, Varsó 82.90, Belgrád 10, Bucureşti 325.

Elhalasztották Tg.-Muresen a közigazgatási választást. Targu-Mures. Saját tud. Jelentettük, hogy a kormány a tg.-muresi közigazgatási választást július 24-re tűzte ki. Ujabb intézkedés szerint a választást elhalasztották és azt csak október 24-én tartják meg. Addig marad az időközi bizottság a város élén.

* Az oradeai Szent Orsolya Zárdában folyó év szeptemberében továbbképző tanfolyam nyílik, ahol modern nyelveket, gyorsírást, gépirást, kézimunkát, szabást, varrást, festést, kereskedelmi levelezést tanulnak a növendékek. A háztartásban és gazdaságban (főzés, állattenyésztés, kertészet) is gyakorlati kiképzést nyernek az intézetnek a város közelében lévő kis mintagazdaságában, ahova hetenként kimennek. Bővebb utatást az intézet ad. Orsolya-zárda, Oradea.

EGY SZERENCSES PILLANAT...

TÖBBET HOZ,
MINT EGY ÉLET
MUNKÁJA...

ha az Aurora sorsjegyarudánál játszik. Mindeddig megőrizte szerencsését. A legtöbb milliós nyereményt az Aurora sorsjegyaruda fizette.

Hogy a 14. sorsjáték I. osztályának a július 15.—iki húzásán résztvehesen, térjen be az

AURORA

SORSJEGYARUDAHOZ

és vásároljon sorsjegyet.

Helyi cím: **UNION S. A.**
Ora dea, Bulv. Reg. Ferdinand 1.

Elhalasztotta a tábla Török Ferenc esperes-plébános államellenes politikai pörének tárgyalását. Targu-Mures. Saját tud. Evekkel ezelőtt országoszerte nagy feltűnést keltett az az ítélet, amelyet a ciucmegyei törvényszék hozott Török Ferenc ciumanii esperes-plébános államellenes politikai pörében. Török plébánost ugyanis 5 évi börtönre és 10.000 lei pénzbüntetésre ítélték, mert 1922-ben, amikor a katonasághoz bevonuló ciumani-i legények a kocsmából énekelve és lármázva jöttek ki és zavarták a község főterén a templom csendjét, erkölcsre intő beszédet intézett hozzájuk. A vád szerint a beszéd államellenes kijelentéseket tartalmazott. A törvényszék ítéletét formai okokból a tábla megsemmisítette és újból tárgyalásra utasította a törvényszéket. Az ügy második törvényszéki tárgyalásán Török Ferenc plébánost a vád alól felmentették, mert a vád egyetlen terhelő tanuja az előzőleg eskü alatt tett vallomását visszavonta. Időközben Pál János ellen, aki a vád tanuja volt, hamis eskü miatt eljárás indult s ugy a törvényszék, mint a tábla kétévi fegyházra ítélte. Török esperes felmentését az ügyész megfellebbezte és a legutóbbi tárgyaláson dr Gyárfás Elemér védő kérésére a tábla még három tanu kihallgatását rendelte el és ezért a tárgyalást elhalasztották.

MIHÁLY LÁSZLÓ ÚJABB SIKEREI OLASZORSZÁGBAN. Rómából jelentik: Giuseppe Bottai olasz közoktatásiügyi miniszter, a fascista Itália egyik vezetőegyházi levelet intézett Mihály Lászlóhoz, a kiváló fiatal magyar költőhöz s ebben melegen köszöni meg „Költő, ne félj” c. verskötetét s elismeréssel adózik Mihály költői működésének. — Ugyancsak a római magyar akadémia tagjai külön estén ünnepelték Mihály Lászlót a Palazzo Falconieri-ben. Szalagos babérágat nyújtottak át a költőnek, aki meghatóan köszönte meg az ünnepelést, majd újabb Rómában írt költeményeit olvasta fel lelkes tetszés kíséretében.

Készen áll már a hatalmas szabadtéri színpad a Carol sporttelepen Oradeán

Oradea. Saját tud. Szerdán este kilenc óra körül öt díszbe öltözött kürtös jelenik meg a Carol II. sporttelep kapujában. A harsonaszó azt adja hírül, hogy pár perc múlva megkezdődik színházunk ünnepi hete, a hatalmas zenekar vezénnyel az ünnepi nyitányra, a Sztárai Mihály vegyeskarának énekesei Erkel gyönyörű körútsait megszólaltatják, a monumentális színpad tornyai kigyulladnak az ünnepi farszok: Az ember tragédiája, a mi „isteni színjátékunk” megkezdődik a sokezer főnyi közönség előtt.

Ha az ég is úgy akarja, a csillagos mennyboltozat mérhetetlen kupolája borul reá a fenséges látványra. Az emberiség születése, életének értelme és célja, történelmének küzdelmes fejezete kibontakoznak Madách géniuszának hatalmas tükrében, hogy vigasztaljanak és felemeljenek, erőt adjanak és nemesítsenek.

A színpad méretei és beosztása.

A sporttelep tribünjével szemben már készen áll a tizenhét méter széles, tizenkét méter mély és tizenhat méter magas ötszökö szabadtéri színpad. Bonyolult, de nemes egyszerűséggel hat lépcsősíndszere, nagyvonalú architektúrája, összeolvad a hatalmas teret szegélyező fákkal és a kéklő horizonttal, mintha magából a térből nőtt volna ki. Éjjel-nappal folyik a

Ha véglegesen meg akar szabadulni sváb és más konyha meg pincebogaraktól, hangyáktól, használjon biztos hatású **NEOTOX** port.

Nyugodtan mehet nyaralni, ha **Molitoxot** használ, mert az megvédi szekrényét 3 hónapra a molyoktól és elpusztítja annak petéit és hernyóit is.

Kapható minden jó szaküzletben.

Megrendelhető: **AJTAY** gyógyszerésznél, Oradea, Str. Vlăduța Nr. 46.

* A fogkö fogainak legveszedelmesebb ellensége. Fájdalom okozás nélkül eltolja a védő foghúst és meglazítja a fogakat. A fogkö ellen sikeresen küzd a SOLVOLITH fogpéppel. A SOLVOLITH fogpép az egyetlen, amely tartalmazza a természetes fogköveit feloldó karslsbadi forrás sót, ha tehát naponként használja, megvédi fogait a fogköképződéstől. 35 év óta kipróbált szer; orvosok ajánlják!

Tüdőgyulladásban halt meg a félig agyonvert részeg ember, akit tévedésből betörőnek néztek. Targu-Mures. Saját tud. Jelentettük, hogy Kulcsár József munkanélküli sofört a rendőrségre kísérték, mert gyanu merült fel, hogy betörést akart elkövetni Mayer Anna nyugdíjas lakásán. Kulcsár a rendőrségen és utközben súlyosabb természetű sérüléseket szenvedett, majd kórházba szállítás után, rövid idő múlva meghalt. Az ügyészség parancsára felboncolták Kulcsár hulláját. Az orvosrendőri boncolás a halál okául „tüdőgyulladást” állapított meg s ennek megfelelően a további eljárást az ügyben megszüntette az ügyészség.

Köve ember

jobban
szerved
a nagy
hősegtől!
Bedörzsölés

DIANA

SŐSBORSZESZSEL
lehűti, felfrissíti, felüdíti

* Ideges emberek gyomor- és bélhájánál reggelizés előtt egy fél pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz kisse felmelegítve igen kellemes háziszor, amely a székletet elrendezi, az emésztést előmozdítja és az egész anyagcserét jótékonyan befolyásolja. Az orvosok ajánlják.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

— **Cigány.** Szigligeti örökbecsű népszínműve, a Cigány van műsoron vasárnap délután 3 órakor olcsó helyárakkal.

— **Meseáruház** vasárnap délután 6 órakor a szezonban utoljára van műsoron rendezés helyárakkal.

— **Szerelmemre ítélem.** Óriási sikerű operetti újdonság, amely a bemutatón olyan nagy sikert aratott, ma, vasárnap este van utoljára műsoron rendezés helyárakkal.

— **Eső után köpönyeg** a szezon utolsó délutáni előadásában kerül színre olcsó helyárakkal.

— **Csárdás.** Hétfőn este tartja utolsó előadását a társulat a színházban, amikor is a nagyszerű Csárdás operettnek lesz 50-ik jubileus előadása. Az igazgatóság minden nézőnek ajándékba egy, a szereplőkkel ellátott díszes albumot ad a szereplők saját aláírásával. A Csárdás rendezés helyárakkal kerül színre.

SPORT

Betiltotta az olasz belügyminiszter a Genova-Admira mérkőzést

Rómából jelentik: A Középeurópa Kupa mérkőzések légkörét alaposan megzavarta az a vizsgáztatási botrány, amely vasárnap Bécsben történt az Admira-Genova 2:2 arányban döntetlenül végződött mérkőzés végén. Az olasz játékosokat megtámadta a közönség és az olasz kapus például négy nézővel vívott ökölvívó mérkőzést, míg az öltözőbe jutott. A végén a tüntetés olaszellenes jellegű volt. Ugy látszik ennek a körülménynek következménye az az intézkedés, melyet pénteken délelőtt adott ki az olasz belügyminiszterium. Eszerint az olasz belügyminiszter megtiltotta a Genova csapatának, hogy a vasárnapi második mérkőzésen ellenfelet fogadjon.

Ennek az intézkedésnek nyilvánvalóan tiltakozó jellege van, de az is lehet, hogy az olasz belügyminiszter tart a tüntetés viszonzásától. A vasárnapi genovai mérkőzés elmaradásának ügye nehéz helyzet elé állítja a kupabizottságot is, mert hasonló eset nem fordult még elő a kupa történetében. Ha szigorúan az előírásokat veszik, akkor az Admira játék nélkül jut a döntőbe. De bizonyos, hogy valamilyen áthidaló megoldást találnak, hogy szakadásig ne éleződjék az olasz-osztrák sportviszony. Lehetőségesnek tartják azt is, hogy amennyiben a genovai csapat kellő biztosítékot nyújt rendre vonatkozólag, az utolsó pillanatban mégis engedélyezik a mérkőzést.

Ezen a mérkőzésen kívül vasárnap a következő találkozások lesznek:

Budapest: Újpest—Austria.
Bécsben: Vienna—Ferencváros.
Zürichben: Grasshoppers—Lazio.

A német-cseh Davis Cup Európa-zónadöntő első napján 2:0 arányban a németek vezetnek. Henkel 6:1, 7:5, 7:5 arányban biztosan győzött Hecht ellen, Cramm pedig 3:6, 4:6, 6:4, 6:3, 6:2 arányban izgalmas játék után győzte le Menzelt.

TURISZTIKA

Societatea Turistilor „Vulturii” (Sasok) folyó hó 18-án, vasárnap reggel 5 óras indulással Arad megye legszebb üdülő és fürdő telepére Baile Moneasa-ra rendez kirándulást. Gyönyörű fenyvesei és meleg strandfürdője még a külföldön is híres. Ez volt Czárán Gyulának, a turisták nesztörának kedves nyaraló helye. Menet a Sasok Sebisén a temetőbe felkeresik Czárán sírját és leróják kegyeletüket a nagy turista apostollal szemben. Részvételi díj tagoknak 130 lei, vendégeknek 150 lei. Jelentkezni lehet a szokásos helyeken 16-ika, péntek déli 1 óráig.

Societatea Turistilor Vulturii (Sasok) tudatják, hogy az ardeali tanulmányi kirándulásra, amely 25-től augusztus hó 4-éig tart, már csak 7 hely van üres. Így akinek komoly szándéka van sürgősen jelentkeznie, mert csak egy autót indítanak erre a gyönyörű utra, amelynek során felkeresik Ardeal legszebb helyeit és nevezetes fürdőtelepeit.

munka a színpadon, mialatt a nagy színpad kicsinyített másán szakadatlanul folynak a próbák. A színház több mint 300 embert mozgósít a Tragédia előadásában. Olyan szám ez, amely művészi betanított mozgásában sok ezer főnyi tömeg illúzióját adja.

A nagy munka résztvevői.

A hatalmas apparátust az ünnepi játékok főrendezője, Kádár Imre mozaizta. Teljes odaadással segítik munkájában Gróf László, Toth Elek és Deésy Jenő rendezők. Az óriási munkát igénylő adminisztratív munkákat Parlághy Lajos vezeti. A zene és énekesszámok betanításán Stefanidesz József karnagy buzdokol, a közreműködő énekkart Soós Andras karnagy vezeti. A szabadtéri színpadot Lajtai Sándor tervezte meg, az egyes történelmi korok festői jellegűt Kudelász Károly frappáns hatású, ujszerű díszletei adják meg. A hat táncszám stilszerű koreográfiáját Tebán János tervezte meg. Természetesen a színház teljes technikai személyzete dolgozik fáradságot és pihenést nem ismerve az ünnep előkészületein.

A három fiatal főszereplő, Fényes Alice, Kovács György és Nagy István érthető lázban készülnek, hogy igazolják rátermettségüket a nagy feladatra. A többi szerepekben is a színház vezető tagjai lépnek fel, a legkisebb szerepek is kiváló színészek kezében vannak.

Megmozdult a közönség is.

A színház tegnap kezdte meg a jegyek árúsitását és mindjárt az első napon minden várakozást felülmúló tömegek siettek biztosítani helyeiket a Tragédia szerdai és csütörtöki előadásaira. De már a Liliom, a Hamlet és a Szibill szabadtéri előadásai iránt is óriási érdeklődés mutatkozik. Minden remény megvan, hogy a színház be fogja tudni igazolni a szabadtéri játékokhoz fűzött várakozásokat és Oradea társadalmi élete egy kimagasló művészi intézménnyel, a rendszeres ünnepi játékokkal lesz gazdagabb.

Aszisi szent Ferenc szelleme és hatása

Zarándoktársasággal utaztam. A hosszú úttól kimerülten, a szokatlan melegtől elbágyadtan, szárnyszegettnek látszott az egész társaság. Kedvetlenül lógatta fejét mindenki s még a legfürgébb asszonyi nyelvek is pihentek. Egyszer mégis meglepett kiáltás hangzott fel: Jaj, de szép! Előbb csak néhány tekintet fordult a hang irányába. De alig telt bele néhány pillanat, mintha az egész társaságot kicserélték volna. Mindenki az ablaknál tolongott. Mindenki látni akart s a tetszésnyilvánítás hangos lármája özönlött mindenfelé.

Ilyen lehetett a paradicsom — kiáltott fel valaki. Valóban a hegyek, dombok és lankák csodálatos összeverődése, a szőlőskertek, ciprusok és tölgyek gazdag színskálája, az egész tájék mosolygó kedvessége oly megkapó volt, hogy betelni nem lehetett. Vezetőnk a sok kíváncsi kérdésre csak ennyit mondott: Közeledünk Asziszhez. Nézem a társaságot. Immár fáradt senki sem volt. A szemek ragyogtak, az arcok kipirultak. Kacagás, beszéd, öröm, vidámság zajlott az egész kocsiiban. Mindez azért — mert: közeledünk Asziszhez...

Ott nyomban gondolataimnak adtam át magam. Lelki szemem előtt kitágult a vastíti kocsi. Nőtt... nőtt, míg az egész világot, a föld minden emberét magába fogadta. Láttam a szenvedés nehéz súlya alatt görnyedező emberestvéreimet. Szomorúság, bánat az arcokon, könny a szemükben. Felsírt a lelkem: Hogy felvidulnának ezek az arcok, hogy megváltozna a világ ijesztő képe, ha mindenki tudna közeledni — Asziszhez.

Sokszor állítják párhuzamba Szent Ferenc korát a mai időkkel. A fényűzés akkor is túltengett az egyik oldalon, míg a másikon a legsötétebb nyomor ijesztgetett. A nagyhangú élvezetek lármája vígságába akkor is belesírt az elhagyottak, a nincstelenség keserves panasza. A jómódúak akkor is önzők, rövidlátók, szűkmarkúak voltak. A dolgozni nem tudó, vagy nem is akaró népréteg akkor is forrongott, lázadózott, fenyegetőzött, mikor a társadalmi ellentétek teljesen kiéleződtek, mikor az élettől eszmérlött az egyik réteg, mikor az életet elviselhetetlennek érezte a másik — nagyobb — réteg, akkor egy koldusszegény ember jelent meg Umbria kék ege alatt. Végigszálta a világ egy tenyérnyi kis részén és ez elég volt arra, hogy kiegyenlítődjenek az ellentétek, megváltozzék a világ képe.

Mit tett ez az ember? Semmi nagyot. Vad népeket nem térített meg. Világraszóló háborukat nem nyert. Köben, fában, vagy írásban utólrétegettel műremekeket nem alkotott. Mégis nevét ismeri a föld minden népe. Dicsőíti őt a századok hosszú sora. Remekművek alkotására ihletti szelleme a különböző korok költőit, művészeit. Mi ennek a magyarázata? Nyomában miért ragyog fényesebben a napsugár, miért énekelnek edesebben a madarak? Miért derülnek mosolygásra a bánatos arcok? Könnyű megadni a feleletet. Ferenc olyan kincset hozott a világnak, amire ennek a legnagyobb szüksége volt. *Hozta a szeretet mosolyát és a mosoly szeretetét...*

Nem állított fel trónszékeket, honnan ezeket a tudományokat kimerje. Nem is írt könyveket az ő nagy tudományairól. Nem osztogatót röpiratokat. Még csak hangos prédikációkat sem kezdett. Ő egyszerűen járta a maga útját. Elte az életet, mit jónak, helyesnek látott. És... és az ő élete fényében meglátta mindenki saját életének árnyoldalait. Az ő magasba ívelő útja lélekmarkoló figyelmeztetés volt a mélységben fetregőknek. Így értjük meg, hogy egyetlen ember nyomában megváltozhat az egész világ. Elnémúlnak a lármás élvezetek, de felszáradnak a keserű könnyek is. Vége a mámoros életnek, de megszűnik a szomorúság is.

Hogy mennyi lelkierőre, hogy milyen hő-

siességre volt szükség, míg egy ember ily magasra juthatott, az most nem tartozik ide. A gazdag és elkényeztetett fiúból, bizony, az Isten kegyelmén kívül, sok nehéz küzdés és fáradság faraghatta csak Francesco testvért. El kellett szakadnia mindentől és mindenkitől. akit, amit szeretett, hogy magához ölelhessen az egész világot. Szegénnyé kellett lennie, hogy kincse lehessen a világnak.

Ki veszi számba a hosszú utat, mit a fény-sugárnak meg kell tennie, míg a távoli fényforrásból földünkre ér? Mi csak annak örvendünk, hogy körülragyog bennünket. Fényt oszt. életet fakaszt. Szent Ferenc is ilyen áldásosztó küldöttje volt a Magasságbelinek. Nehéz, talán elöttünk érthetetlen önsanyargatásait most ne emlegessük. Csak azt nézzük, hogyan árasztotta ő a szeretet mosolyát, hogyan terjesztette a mosoly szeretetét.

Szent Ferenc, mint a szegénység rajongó szeretője él mindnyájunk lelkében. Az ő csodálatos szegénysége megütölte a gazdagokkal féltelen tobzódásaikat. A gazdagság, a kényelem megvetésével megszerette a szegényekkel lemondásukat. A gazdagok ráeszméltek élvezetelhajzásuk ürességére. A szegények megértették a türelemmel viselt szenvedések nagy értékét. A keserű panaszok elnémultak s a bánatos ajkak mosolyra húzódtak... De a hangos, üres kacagásokat is kedves, meleg mosoly váltotta fel. S mindez az ő csodálatos egyéniségéből fakadt, mely olyan volt, mint Umbria derűs kék ege... Ez az egyéniség maga a megtestesült mosoly volt, melyet egy szeretőtől túláradó lélek kisugárzása tett vonzóvá, bájoszá. És... és a krisztusi szeretet koronázott meg...

Ez az egész világot átölelő szeretet mennyire különbözik az akkor is felkapott, a ma is divatos emberbaráti szeretettől. Ő nem korlátozza szeretetét egy népfajra, társadalmi osztályra. Még maga az emberiség is kevés volt neki. A vérengző farkast is testvérné tekinti, sőt testvére neki az emberiség legnagyobb réme, a halál is. A halaknak, madaraknak prédikál, a bogárkakat megsimogatja. Az ő krisztusi szeretete nem riad vissza a belpoklosoktól sem. Nem félti életét, egészségét, mikor arról van szó, hogy legalább egy testvéri csókkal enyhítheti a mások fájdalmát.

Szent Ferenc hatása azért volt oly nagy korára, mert ő maga nem volt más, mint egy megtestesült, mosolygó szeretet. Márpedig ebben volt akkor is legszegényebb a világ. A szeretetet szomjazta, kívánta mindenki. Szomjúhozza és kívánja ma is. Mért van az, hogy

KICSINY VAGY, EMBER

Az ég egy óriási üst,
Üvegkerethen kék ezüst,
Köd száll belőle, drága füst.

Az éjjel lágy ölébe vesz,
Ezüstesője permetez,
Megroppanó faág neszez.

Csillag zuhan, nyomában vé,
S hol ég a földdel összeér,
Minden fehér, minden fehér.

Szikrázva ég a vén tejút,
Sóhajt sugároz, mélabut,
Mindekinek szívére jut.

Fenyves lehellet: gyantaszag,
Csobog a lágy ezüstpatak
S a szél gyanutlanul kacag.

A csend kiált csak, semmi más,
Füledbe sugja, mélyre as:
Kicsiny vagy ember-óriás.

GALAMBOS FERENC

Organizația Națională Română de Voiaj și Turism „EUROPA”

București, Str. Doamnei 1. Tel.: 3.9572

központi irodája ajánlja az alábbi fürdőtelepeken teljes kúrát kedvező árak és kifogástalan feltételek mellett.

CARMEN-SYLVA—MOVILA
a Movilă és a Fürdő-szállodában

TEKIRGHOL-ban
a Stefani villában

SOVATA-fürdőn
minden komforttal berendezett szállodában és villában.

TUSNAD fürdőn elsőrendű villákban.

BUZIASON a Grand Hotelben, stb.

Felvilágosításokat nyújt, ingyen prospektust küld és jelentkezéseket elfogad

az **Organizația Națională Română de Voiaj și Turism „EUROPA”**

és annak az országban lévő összes fiókjai, így

Oradeán: **EUROPA BANCA DACIA,**

Bulevardul Regele Ferdinand 9.

egyetlen szentet — Szent Antalt kivéve — nem idéznek annyit, nem emlegetnek annyit, mint Szent Ferencet? Mintha sem idő, sem tér ne választana el tőle. Itt él köztünk, velünk. Lelke, szelleme működik nemcsak fiaiban, hanem a világ azon részében is, amely kordáját és skapuláréját bár rejtve, de hordja.

Az ő ünnepe egész vidékeknek ünnepnap. Köztünk, velünk él annyira, mintha bölcsője nem is Olaszthonban, hanem a Hargita vagy a Bekecs aljában ringott volna. Mintha nem 700, hanem 1—2 év távlatra választana el tőle. Honnan ez a nagy összeforrottság? Szentünk szelleméből önként következik. Ma, mikor valósággal kultuszt üznek az emberek a szenvedésből, a szomorúságból, mennyire szükséges a jókedv derűje. Mikor mindenfelé választ-falakat emelnek ember és ember közé, mennyire kell egy mindenkit átfogó, mindent magához ölelő szeretet. Ma, mikor rongyosodunk, szegényedünk, milyen igazi jótéteményt gyakorol velünk az, aki az anyagi lecsúszásban is emelni, bátorítani, vigasztalni, sőt megnyugtató tud.

Nem a föld boldogít, de él sem is keseríthet — hirdeti és bizonyítja, — Aszisi nagy szentje. Csak az áldozatok adnak értéket az életnek — harsogja a fülünkbe. A porból, a sárból a magasságok felé mutat Ferenc, Aszisi fia. Ő maga megy elől, midőn mindenből kifosztva, mindenkitől félreismerten Naphimnusz énekelve hág fel a hegy csúcsára. A kelő nap megaranyozza Isten szegényét, az emberiség legnagyobb jótévőjét, mintegy jelezve, hogy mit itt lent elveszítünk, azt ott fönt százszorososan pótolják!...

Nekünk porbasújtottaknak és emiatt folyton siróknak, panaszkodóknak igen... igen nagy szükségünk van erre a vidáman fölfelé kapaszkodó, ferences szellemre. Erre a ferences szellemre, mely a földről az égre, az ideiglenesekről az örökkévalókra irányítja figyelmünket. Erre a ferences szellemre, mely a szenvedésekben is meglátja Isten simogató kezét, az anyagi szegénységben is felfedezi a gazdagságot és... és vérbefojtva is tud vidám, derűs, mosolygó ajkú és mosolygó lelkű lenni.

Ó, menjünk mi is Asziszbe. Menjünk Aszisi szentjéhez. Vegyünk órákat tőle. Lelkét mintázzuk a lelkünkbe és... és elhalkul ajkunk kiáltó panasza, megszépül arcunk únott fáradsága, felragyognak bánatos szemek. Tört reményeink kizöldülnek, szívünk borongós hangulata fénybeborul s tudunk örülni ismét az életnek. Amen.

P. Lukács Mansvét.

Iskolai értesítés

A satumarei római katolikus tanítónőképző intézet V. évfolyamára jelentkezhetnek a gimnázium IV. osztályát végzett növendékek. Az érdeklődők forduljanak felvilágosításért az intézet igazgatóségához. (Satu-Mare, Zárdai tanítónőképző intézet.) Jelentkezési határidő legkésőbb aug. hó 25.

POMPEJI, a holt város egykori tündöklése és tanulságai

Pompéji, 1937 június 27.

Ez már tipikusan déli, szinte forróvívi táj. A Földközi tenger világa. A szelíden hajló dombokon pálmák és enyhezöld kis olivárdők perzselődnek a fikkasztó, tengerpárártól sűrűn telített izzó napmelegben. Még délebbre vagyunk Nápolytól, ahol már a szavak zenéje is muzsikálób, lágyabb és a beszédjéből még jobban felismerik az erősebben zengőbb toscanai idiomát elsajátított idegent.

Az egész derűs, kacagó környezet felett mint fekete igézet komorlik vészes közelségben a Vezuv. Könnyű füstöt ereget állandóan, amely fehér báránnyá válik a fodorozódnak az égbe.

Már órák óta járom a dombokra kapaszkodott romvárost, az egykori Pompéj, amelynek utcái, terei és házai a csákánytól fehérre tisztítottan, kísértetiesen fehérlenek a kábitó hőségben... A keskeny, szűk utcák lapos kövein élesen kivehető kivált keréknyomok. Eppen annyi volt itt a hely, hogy egy kétkerekű római *currus* végigmehegessen. Erdekes: az építkezésben ugyanaz az anyag, hatalmas gömbölyded vagy kockakövek, vékony hosszukás téglák, mint ma Itáliában. Ugyanaz az a zsúfoltság. A római, vagy nápolyi néhány lépés szélességű utcák, Velence síkatorra keskenyedeti halszagú *callei* jutnak hirtelen eszembe. Ezen a mi városainkhoz mérten nem túlságosan nagykiterjedésű területein nyolcvanezer ember élt — mint mondják — s az aránylag épségben maradt amfiteátrumban (a római Colosseum kicsiben) húszezer néző számára volt hely. A régi latin szekerek másait, a pirosra esztergályozott kétkerekű kocsikat a tarkán felszerelt lovasokkal ott láttam és látom futkosni annyiszor Róma ódon utcáin... A történelmi hagyomány vonala töretlen maradt. A fórum, középett a főhelyen Jupiter templomának megcsontult oszlopaival. Vénus templomának romjai, az *Isis*-templom maradványai (a görög alapítású Pompéji közvetlenül kapta a rómaiaknál divatbajított egyiptomi kultuszt) és általában az egész egykori pezsgő élet, ahogy holtádermedt: csapszékek az öblös vagy hosszúanyakú cserépfalakkal, terecskéken, vagy utcaszéleken a kiszáradt torkú *fontanak*, pékműhelyek a kihűlt száju kemencével s a kézi kőmalmokkal, amelyeket két rabszolgá hajtott. Fekete plakátbetűk szövege *elector*-választásra hívja fel Pompéji népet. Az érdekes jelölt — nem tudom hirtelen kibetűzni a nevét — ígérget... Hát már akkor is! — kiáltana fel a laikus néző s aztán még jobban elcsodálkozna, amikor észrevenné az egyik fal hasadékából kikandikáló égetett agyagcsöveket. Hát ezek mirevalók?! Bizony a rómaiak — itt Pompéjiben — s másutt is, ismerték a *központi fűtést*. A *thermák* még elpusztult állapotban is pompázó termek, márványmedencéit, talán a modern közönség sem vetné meg egészen... Valószínűleg ezt gondolja az a két angol hölgy is, aki kímélve lábát, *gyaloghíntón* viletli magát körül a holt Pompéjiben. A paloták, a villák vörös vagy fekete alapon levő még épen maradt remek freskói előtt ámulattal, csodálattal adózik a szem. Mit tudtak akkor! — kiáltana fel megint az átlagnéző és — ezúttal némi igazsággal —, mert ugyan hová „haladt” a mának elgépiesedett kultúrája? Akkor legalább az *emberi* emelték magaslatra, a szépség és a szellem győzött, de ma?! Robotgéppé süllyedt le ugyanaz és végveszedelemben az innén, Róma klasszikus földjéről kiáradó európai művelődés. Vagy nincs is haladás, csupán örök körforgás?...

Ezen gondolkodom, amint végigbotorkálok a kövek között s a felkúszott repkény levelei mögül gyíkokak dugják ki a fejüket és sütkéreznek a perzselő napon. Az elárvult küszöbön belépek mindenüvé: *ostium*, *atrium*,

tablinum, *triclinium*, *perystilium*... Sorban a római ház részei, amelyek pontosan felismerhetők. Elöl még a *tabernák* és oldalt s körül a *cubiculumok* megfelelően elhelyezve. Természetesen *nem mindenik házban voltak meg mindezek a helyiségek*. A módja válogattal *Diomedes* (Pompéji leggazdagabb embere lehetett) palotájában például két *perystilium* (kertes udvar) díszeskedett halastóval és márvány fürdőmedencével. A „tragikus költő házában” vestibulumának padlóján mozaikból kirakott vicsgó fogó fekete kutya ezzel a tisztán olvasható beszédes figyelmeztetéssel: *Cave Canem*. (Óvakodj a kutyától.) Másik hely vendégszeretőbb volt a gazda, mert most is kirajzolódik a fekete apró kockakövekből: *HAUZ*. (Üdvözlégy.) Az elébb ott vettem szemügyre a múzeumban az egyik *cerberus* megkövesedett figuráját: a szörnyű pillanatokban önmagát marcangoló állat rettentő vonaglása mindenél beszédesebb.

Az irtózat, embertelen fájdalom, rettentő félelem kövé vált megdöbbenő képmása az az emberi alak, amelynek minden porcikája eltorzul a kintől, ajkát tépi, öklét védőn maga elé emeli, lábával utolsót rángatózik... A tüzes hamuesőben fuldokolva így ömlött rá az izzó láva és örökitette meg... S az ételek... A kenyér, amelyet éppen meg akartak szegni, a szőlőfürtök, amelyeknek egykor mézes bogyi most feketén, megszenesedten éktelenkednek... S az élet kényelmét szolgáló ezer eszköz és — ismétlem — a művészet olyan remeklései, amelyeket mi sohasem fogunk utóérni!

A *Duce*, aki lángszével s vasakaratóval mindenképpen a régi impérium romanum jogfolytonosává tette az újjászületett Itáliát, *asa-*

* *Bágyadt, lovert, dolgozni képtelen egyéneknél a bélmozgást reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz csakhamar megélné, az emésztőcsatornában összegyűlt salakot kiüríti, a vérkeringést szabadabbá teszi s a gondolkodó- és munkaképességet erősíti. Az orvosok ajánlják.*

társokat végeztetett itt Pompéjiben is. Ezeknek eredményei újabb anyagot és értéket jelentenek a tudományos kutatás számára.

A „Via dei sepolcri”-n, borongós ciprusok és holtak urnái között hagyom el az egyik boltos kapun Pompéj. Temető a temetőben... S a falakon kívül megnézem a „Casa dei misterii”-t, a „titkok házá”: egykor pazar csillogású termek, nagyszerű freskók, kélezer esztendő ma is friss művészetével.

Künn az ő — mosolygós, fekete, kistermetű olasz — megkérdezi nápolyias kiejtéssel: — *Tedesco?* Német?

— Nem. Magyar vagyok

— Ah, *s-iamo buoni amici* — derül fel még jobban az arca — jóbarátok vagyunk...

Borralalót akarok adni neki. *Elénken tiltakozik*. Ez már a fascizmus fegyvermező hatása. Ezenfelül minden biztonnal rokonszenv is irántunk, amelyet Itáliában már többször tapasztaltam. Még ő hoz nekem frissítőt. Koccintunk a barátságára. Cigarettaival viszonzom a jóindulatát. Ezt már elfogadja. Beszélgetünk. Odajön a kutyája is, amely a büszke „Nerone” (Néró) névre hallgat.

Idillikus nyári délután. A kibírhatatlan forróságot gyöngye szellő enyhíti, amely kicsit megborzolja a fehérzöldes olivárdők hátát. A lankákon szőlőskertek termése pirul, érik. A háttérben pedig puha bodor füstöt ereget magába a Vezuv... Kedélyesen és kissé álmos nyugalommal, mint ez előtt kétezer évvel, Krisztus után 79-ben, amikor egy nyári éjszaka megrázkódott s tüzes lávafolyamával megfojtotta — többivel együtt — egy vidám város, Pompéji pajzán, gondtalan, nimfákkal és faunokkal benépesített, pogány szépségben és élvezetben tobzózó életét. Amint papiruszra róttá ezt a szörnyűséges drámát a szemtanu idősebb Plinius...

Mihály László.

A SZERENCSE utáni TÖRTETÉSBEN

Álljon meg egy pillanatra a
MERCUR sorsjegyarudánál
Vásároljon Állami

Sorsjáték sorsjegyet

Julius 15.—én újra visszatér e sorsjegyaruda fiókjához és megtalálja a szerencsét

MILLIÓS NYEREMÉNY
formájában.

Julius 15.—én lesz a 14. sorsjáték
I. osztályának a huzása.

MERCUR

SORSJEGYÁRUDA

Helyi fiók:

DACIA BANK Rt. (Menetjegyiroda)
Oradea, 6-dul Regele Ferdinand 9.

EMBEREK ÉS KOROK

„Anderson“ (Brüning)

Irta: Csiszár Béla

Egy-két hete, hogy az amerikai lapok nyomán a világsajtó mindegyik újságjába eljutott az a szenzációs hír, hogy Brüning, volt német kancellár, az amerikai Harvard-egyetem új tanára, letette nevét és megtagadott minden közösséget hazájával, Németországgal. „Brüning meghalt — mondotta a nála érdeklődő újságíróknak — nevem Jan Anderson. Sem arról, aki voltam, sem arról az országról, amelyé voltam, nem akarok tudni sem többé.“ Brüning, vagy helyesebben Anderson professzor azóta sem átfolta meg ezeket a kijelentéseit, azokat tehát — bármennyire is meglepők és eltűnődésre készítőek — igaznak kell elfogadnunk. Micsoda keserűség és csalódás kellett ahhoz, hogy ezek a szavak kifomálódjanak a lélekben és nyíltan elhangozzanak. Sok német hazafi tragédiája hasonló a Brüningéhez, de az övé talán egyike a legmegrázóbb emberi tragédiáknak. Egész életét Németországért való harcban töltötte el, legnehezebb korszakaiban állt élén s ez a Németország, vagy pontosabban, a Harmadik Birodalom a leghálátlanabban hánt vele, üldözte, perbe fogta, vérdíjat tűzött ki fejére s sajtójában a nemzetközi kommunista-ügynökökkel helyezte egy sorba. Ilyen körülmények között talán mégsem egészen igazságtalan Brüning keserű kitakadása és átválása Anderson professzorra?

Mikor Brüning 1932-ben lemondott a kancellárságról, elfogulatlan és pártatlan szemlélők megállapították, hogy Bismarck óta a legjobb kancellára volt Németországnak. Katolikus körökben pedig hozzátették, hogy a legkatolikusabb és legszocialisabb miniszterelnöke is volt a birodalomnak; fanatikus és melegsívű hazafi, mélyes és hívő katolikus, nagyvonalú és erélyes politikus, nagyfokú szociális érzékkel megáldott államférfi, aki még kétségkívül sokat tett és maradandót alkotott volna, ha áldatlan pártviszályok, a szélsőségek harca nem osztotta volna a birodalom népét különböző táborokra és nem tette volna az országot elvek és áramlatok csataterévé.

Brüning Münsterben született 1885-ben. Apja kishirtokos volt, aki különböző kereskedelmi ügyletekkel is foglalkozott, vagyont szerzett, Münsterbe költözött és ott neveltette gyermekeit. Három gyermeke volt a Münster-házaspárnak: két fiú és egy leány. Henrik, a későbbi kancellár volt a legfiatalabb fiú, bátyja, József kilenc évvel volt idősebb nála. Brüning atyja korán elhalt, Henrik akkor még alig volt két-éves, nevelését így a gondos, körültekintő anyja intézte, aki fiaiból előkelő urakat akart nevelni, az egyikből papot, a másikból ügyvédet. Ami az idősebbik fiút illeti, az valóban pap is lett, bár az anyja Henriket, ezt a csöndes, magabazárkózott, könyveket faló és félszegen mozgó fiút szánta egyházi pályára. Henrik, a gimnázium elvégzése után így került a müncheni egyetem jogi karára, hogy négy év után ügyvédi gyakorlatot kezdjen. A müncheni egyetem után Strassburgba ment, majd Bonnba, ahol a bölcsészeti karra iratkozott át. Ugy vélte, hogy hajlamainak és képességeinek jobban megfelel a tanári pálya, mint az ügyvédi.

Tíz évet tölt a különböző egyetemeken, köztük a párizsin és a londonin is, majd tanári oklevéllel a zsebében bevonult. Mint az egyik gépfegyverosztag egyszerű közkatona végigküzd a flandriai harcokat, sorozatos kitüntéseket kap, majd hadnagyként szerel le 1918-ban, mikor a német front összeomlik. Brüning a nagy szociális apostol, Sonnenschein mozgalmához csatlakozik, titkára lesz Sonnenscheinnek, aki mellett kitanulja a szociális tevékenység magassiskoláját. Ebben a munkakörében ismerkedik meg Stegerwalddal, a keresztényszocialista munkáspárt vezérével, aki mikor megalakítja a keresztényszocialista szakszervezeti szövetséget, vezető titkárnak alkalmazza Brüninget. Itt indul Brüning politikai pályafutása.

Egy év múlva Stegerwaldot népjóléti államtitkárra nevezik ki. Stegerwald magával viszi a minisztériumba Brüninget s az elnöki osztály vezetésével bízza meg. Sonnenschein tanítványa nagyszabású munkát végez, életrevaló szociális

terveket valósít meg, útalapokra fekteti a munkásjóléti gondozást. Közben arra is marad ideje, hogy a katolikus centumpárt életében tevékeny szerepet vigyen, előadásokat tart, vitatüléseket rendez a szociális kérdések megtárgyalására és a weimari Németország keresztény szelvényben való átszervezésére. 1924 márciusában centumpárti programmal őt is megválasztják a törvényhozás tagjává. A párt felismeri nagy képességeit, tudását, szociális kérdésekben való nagy avatottságát, erélyét és mind több feladatot bíz rá. Keveset szólal fel a parlamentben, de beszédei mindig eseményt jelentenek — nem annyira hangjuknál és tenorjuknál fogva, hanem mélyreható tartalmuk miatt. Brüning a centumpártot fokozatosan el akarja téríteni a baloldali pártokkal való szoros együttműködéstől, inkább a középpártokkal akar összefogást létesíteni a Hitler-párt egyre növekvő veszélyével szemben. Állásfoglalása mind több képviselőt nyer meg. Időközben Brüninget megválasztják a centumpárt parlamenti csoportjának elnökévé. A párt végül is Brüning határozati javaslatát fogadja el, felmondja a szociáldemokratákkal való fegyverbarátságot, a szociáldemokrata Müller kancellárnak távoznia kell helyéről.

Az 1930-i választáson egyik párt sem tud pozitív többséget hozni a parlamentbe. Mint-hogy a legtöbb bizalommal mégis a Centrum találokzott, Hindenburg elnök Brüninget bízza meg a kormány megalakításával. Vége itt az idő, hogy a meddő és tehetetlen korszak után népjóléti és szociális alkotások sorát valósítsa meg a kormány a szociális kancellárral az élén. Sajnos azonban, erre most ismét kevés időt engedtek a politikai események. A parlamentben nem alakult ki állandó többség, ami a kormányzás nyugodtságát egyre inkább problematikusá tette. Bármily törvényjavaslat megtárgyalására került sor, a kormány erős többségű ellenzékkel találta magát szemben. Ilyen körülmények közt valóban nem maradt más választása Brüningnek, mint vagy új választásokat kiírni és kísérletezni végnélkül a problematikus többség kialakításával, vagy pedig parlament nélkül kormányozni, ami egyet jelentett a diktatúrával, amelytől Brüning szíve mélyéből irított. A parlamenti többséggel való kísérletezés végül is arra vezetett volna, hogy a parla-

OLTÁRISZENTSÉG

SZAVALÓKÓRUS

Irta: HARSÁNYI LAJOS

Szólamvezető: A mennyben minden angyal,
Világos kar: minden angyal,
Szólamvezető: A földön minden ember,
Sötét kar: minden ember,
Szólamvezető: A mélység és magasság,
Világos kar: A mélység és magasság,
Szólamvezető: A tűz, a lég, a tenger,
Sötét kar: A tűz, a lég, a tenger,
Szólamvezető: Az élők és a holtak
Porig borulva zengjék:
Világos kar: Porig borulva zengjék:
Sötét kar: Porig borulva zengjék:
Szólamvezető: Oltáriszentség!
Világos kar: Oltáriszentség!
Sötét kar: Oltáriszentség!
Egész kar: Oltáriszentség!

Szólamvezető: Világok tetején állsz
Kenyér-Szív! Ég királyal
Világos kar: Ég királyal
Sötét kar: Ég királyal
Szólamvezető: Dermedt a föld. Kegyelmed
Nyílát lövelld ki rájal
Világos kar: Nyílát lövelld ki rájal
Sötét kar: Nyílát lövelld ki rájal
Szólamvezető: Hogy a kigyulladt lelkek
Feléd repülve zengjék:
Világos kar: Feléd repülve zengjék:
Sötét kar: Feléd repülve zengjék:
Szólamvezető: Oltáriszentség!
Világos kar: Oltáriszentség!
Sötét kar: Oltáriszentség!
Egész kar: Oltáriszentség!

Gyors éjszakai utazás

A legmegbízhatóbb BOSCH alkatrész minden jármű részére. Minden szaküzletben kapható.

LEONIDA bucurești és vidéki fiókjai.

ment tekintélyét végül is lejáratják vagy pedig olyan többséget alakítanak ki, (amely meg is történt később Papen kancellársága alatt), amely nem lett volna kivánatos a nemzeti fejlődés szempontjából. Maradt tehát egyetlen időszerű megoldásnak a parlament nélküli kormányzás...

Brüning érzi, hogy az idő sürget és sok minden a tennivalója. Ezért kiássa az alkotmány egyik szakaszát, amely rendkívüli esetekre jogot ad a köztársaság elnökének a rendeleti uton való törvényalkotásra. A rendeleti törvények, vagy ismertebb nevükön „szükségrendeletek” miatt sok támadás éri a kancellárt akkor is, később is, de nem tehetett másként. Szükség volt gyors és határozott intézkedésekre az állam pénzügyi és gazdasági problémáinak, az államkulánál, az adókérdésben, a szociális reformoknál, a munkásbiztosítások ügyében, stb. Brüning nagymérvű takarékoságot érvényesített, szigorúan őrködött az államháztartás egyensúlyán, azonban rendszabályai nem tudták feltartóztatni a pénzügyi veszélyeket, Németország mindjobban pénzügyi csőd felé tartott, amin átmenetileg segített az u. n. Hoover-moratórium, de aztán bekövetkezett a német pénzügyi összeomlása, ami a pénzügyi krízist újból megnövelte. Brüning tudtával hozza létre és teszi közzé Curtis külügyminiszter a német-osztrák vámuunió tervét, ellene azonban azonnal élesen tiltakozik Franciaország, tőkét kivonja Németországból, ez a pénzügyi helyzet nagymérvű súlyosbodására vezet. A belső bajokat súlyosítja a nemzeti szociálista mozgalom gyors előretörése, Hitler táborához egyre többen csatlakoznak. Brüning kétségbeesett viaskodást folytat a szélsőségek ellen, de a pártok betiltásának eszközéhez nem akar nyulni. Elve, hogy rendőri intézkedésekkel kevésbé, szociális gondoskodással azonban annál inkább semlegesíteni és közömbösíteni lehet egy népmozgalmat.

Egyik legfontosabb feladatának érezte már régen a telepítési akció megindítását. Sikerül végre pénzt szereznie hozzá, de amikor azon a ponton van, hogy megindíthatja akcióját, közbelépnek a junkerek s Brüning ellen palotaforradalmat csinálnak az elnökkel. Hindenburg, aki éveken keresztül teljes bizalommal van Brüning iránt, telepítési javaslatát visszautasítja. A kancellár erre lemond s keserű csalódással hagyja ott a kancellári palotát, Németország örhélyét, ahol anyai nagy csatát kell végigharcolnia. Papen és Schleicher rövid kormányása után Hitler jut uralomra s Brüningnek menekülnie kell.

Hosszu időn át nem lehetett hallani róla semmit. Most végre felbukkant.

Az orosz bolsevizmus válsága

Írta: dr Norbert Grohauser (Bécs)

Egy hónappal ezelőtt, június 12-én hajnalban nyolc magasrangú tisztársával együtt, alig néhány óráig tartó bírói tárgyalás után kivégezték Tuchacsevszki szovjet tábornagyot. Az ítélet — amint az mindenki előtt ismeretes — néhány héttel, sőt: néhány hónappal ezelőtt még a szovjeturalom alappilléréiként és legfőbb védelmezőiként számítottak: Tuchacsevszki tábornagy, Pilsudszki ellenfele az 1920. évi lengyel-orosz háborúban, s számtalan csata győztese a fehérek ellen, majd nem a legutóbbi időkig helyettes hadügyi népbiztos, — a tulajdonképpeni megszervezője volt a hatalmas szovjetországi felfegyverkezésnek, különösen technikai szempontból. Korábbi tábornok éveken át legfőbb parancsnoka volt a moszkvai katonai kerületnek, legutóbb pedig a moszkvai katonai főiskolát vezette. Eddemán hadseregparancsnok az Ossoaviachim nevű, tömegeket felőléli szervezetet irányította, melynek célja és feladata a lakosságot — a légvédelmi szövetségek mintájára — a légi háború ellen passzív védekezésre előkészíteni, a légi forgalmat fejleszteni s a légi katonai nevelést szélesebb rétegekre kiterjeszteni. Putna tábornok korábban a szovjetunió londoni katonai attaséja volt. Jakir és Uborevics tábornokok — mindketten a szovjet központi végrehajtó bizottságának tagjai — a mai Oroszország legfontosabb katonai kerületi: Kiev és Fehér-Oroszország feletti parancsnokok.

A vörös hadseregben megindult „tisztogatási munka” azóta is folyik. Legújabbban a távolkeleti szovjet hadsereg magasrangú tisztjeit, közöttük a csendes-csécéni szovjet hajóraj parancsnokait, továbbá a moszkvai helyőrség parancsnokló tábornokát tartóztatták le.

Ez a gyors és minden esetben váratlan letartóztatása és kivégzése ilyen fontos személyiségeknek, akiknek Szovjetország modern katonai hatalommá való fejlesztése köszönhető — szükségképpen súlyosan megrendítette a belföld és külföld bizalmát a szovjet rendszer csalhatatlanságában és erejében. Mi indíthatta mégis Stalint, a Krembeli diktátort arra, hogy ilyen súlyos következménnyel számolva, a tábornokok és tábornokok kivégzését parancsolja?

Több mint egy év óta az „általános tisztogatás”, melyet Stalin belpolitikai célként tűzött maga elé, — hatalmas méreteket öltött. A diktátor — bevezetőül — a megjárászott politikai pártok egész sorozatát rendezte a párt vezető egyéniségei ellen. Egymásután távolította el Sinovjevet,

Kamenevet, Rykovot, Bucharint, Piatakovot és még annyi más személyiséget, a szovjetizmus „hőseit”, akiknek a bolsevista forradalom sikere s a szovjetállam felépítése köszönhető. Szándékos rombolást és munka-meggátolást, Stalin elleni összeesküvést s a szovjet uralom megbuktatására irányuló tervek kidolgozását vetették szemükre, sőt még azzal a képtelen váddal is illették őket, hogy a régi kapitalista rendszer visszaállítására törekcsenek; mindezt pedig azért tették, hogy őket a szovjet nép előtt megvetésre méltó gonosztevőknek bélyegezzék s a korábbi hivatalos csodálatot velük szemben gyűlöletté változtassák át.

Most pedig a vörös hadsereg vezetői ellen fordult Stalin. Jagoda egykori cseka-főnök esete mintegy jeladás volt az „általános tisztogatásnak” a fegyveres erőre való kiterjesztésére, mely fegyveres erőhöz tartozik a GPU is, a maga sajátos hadseregével. Ugyanazokat a vádakokat emelték a letartóztatott tábornokok ellen is, mint a trockista pörök vádlottjai ellen, azzal a megtöredéssel, hogy a letartóztatott magasrangú tiszt katonai titkokat adtak el egy Oroszországgal szemben ellenséges nagyhatalomnak s előkészítettek a vörös hadseregnek háború esetén bekövetkezendő vereségét, hogy aztán visszaállítsák a „birtokosok és kapitalisták” uralmát.

A vádlottak úgynevezett „vallomásaik” mozgalom indítóokait s céljait illetően, — semmivel sem tették valószínűbbé az ellenük felhozott vádakokat. De bármily neveléses és hihetetlen kitalálásokat tartalmazott is a vádirat, — a moszkvai pöröknek mégis volt és van egy komoly, valódi hátterük is. Stalin — nem minden ok nélkül — fenyegetve érzi magát moszkvai várában. Nem csupán agrárérek és beteges kényszerképzetek azok, amelyek őt a régi forradalmi bajtársak elleni véres ühkitörésre készítették. Késégtelenül vannak Oroszországban ellenzéki áramlatok, amelyek egy ellenforradalom, de legalább is egy Stalin személyes parancsuralmának elsöprésére irányuló államcsíny gondolatává dagadhatnak. A kivégzett tábornokok aligha voltak trockisták; ám a Stalinnal szembeni ellenséges érzület pontján találkoztak azokkal és ez tette a trockista ellenzékét a Kremlre nézve veszélyessé. Bármilyen nehéz is a szovjetországi események mélyébe a legapróbb részletekig bepillantást nyerni, az az egy bizonyosra vehető, hogy a vörös hadsereg tábornokai, mint minden hivatásos katona, vesztélyt láttak az állandóan növekvő elégedetlen-

ségben — különösen a paraszttömegekében! — a hadsereg nézve. A népakarat képviselőivé, szószólóivá lettek s ellenségei voltak a stalini despotizmusnak, amelyet — joggal — felelőssé tettek a szovjetország gazdaságpolitika örökös baklövéséi, a termelésnek számos iparágban történt megbénítása, a megélhetési eszközök hiánya, a paraszti erőknél a hibás kollektivizálása, történt elpusztítása, az életfeltételek állandó romlása, a szakszervezeti szervezésben uralkodó káosz, stb. miatt. Hogy ez az ellenséges érzület valóban egy komoly megbuktatási terv végrehajtásáig vezetett volna, vagy csak egyszerű, erőfőn eszközökkel rendelkező ellenzék maradt, — lényegében nem fontos: egy Stalin-fajta keleti deszpotizmus számára, akiben néhány cári elődjének a hatalmi vágya terén kiütőző minden vadása és erőszakossága egyesülve újraéledni látszik, — elegendő a legkisebb gyanu is arra, hogy kegyetlen rendszárbályokhoz folyamadjon. Hogy Stalin erőszakos uralkodóvá váljék, azt jól sejtette már Lenin is, aki nyomatékosan óvta pártvegytől attól, hogy ezt a kiméletlen érvényesülési vágytól és mérhetetlen uralmi szomjtól hajtott embert az ő utódává tegyék.

Tulságosan kényelmes és épp olyan elhibázott dolog lenne azonban az oroszországi eseményekért egyetlen ember — legyen az bár diktátor — jellemet felelőssé tenni. Az, ami a szovjet határon túl történik, belső törvényszerűségekből fakad. Mint a francia forradalom, épp úgy a bolsevista forradalom is felfalja a saját gyermekét. Ha — mintahogyan ebben a két forradalomban történt, — a tagadás, (Istennek, vallásnak s az abból jövő erkölcsiségnek tagadása) általános vezérelvé válik, ha hamis ateista proféták a tömeget a lét törvényeinek szétrombolására, a meglévő javak elpusztítására s minden érték megsemmisítésére izgatják, — akkor nincs többé, ami a feltartóztatatlan pusztulásnak gátat vessen. Aki az onfegyelmet és rendet, engedelmisséget és hűséget, erkölcsöt és lelkiismeretet megtagadja, hogy az etikai kötöttségek általános felszabadulásából a saját számára tökélet kovácsoljon, régi jogokat letiporjon, hogy végül ő maga uralomra juthasson: annak nem szabad azután csodálkozni, ha az ő ilyenformán kiharcolt új uralmát az új alárendelték éppén úgy nem fogják többnek tartani, mint ahogyan ő nem tekintette többnek a régi, lerombolt uralmat egyszerű hatalmi tényről, az emberi szivben gyökerező minden erkölcsi alap s a lelkiismeretből fakadó hűségre kötelezettség minden védelme nélkül. Miért ne buktathatna meg hát az erőszak egy ilyen uralmat, amikor az már valamilyen okból terhesé vált? Aki pusztá materializmusában az emberi közösség erkölcsi kötöttségeit szétrombolja, — természetesen a meztelen erőszak rendjét építi fel, mely ismét erőszakot hív életre és így folytatódik a „mellette és ellene” váltakozó, vég nélküli harcra. Minden: erkölcs, kultúra, jólét és végül maga az emberiség is el kell, hogy merüljön ebben a végtelen örvénylésben, ha csak egy Isten-től sugart pillanatban az emberi lét örök és megfellebbezhetetlen természetes jogi és erkölcsi törvényei a lelkekben újra erőteljesen elő nem törnek s új rendet nem teremtenek. A világ abban reménykedik, hogy ez a pillanat Oroszország számára rövidesen elérkezik — nemcsak az orosz nép, hanem az egész világbéke javára, mely a legsúlyosabban fenyegetve van mindaddig, míg fennáll annak veszélye, hogy a szovjet — ha már a belső tisztogatás lehetőségei végképp kimerültek, — belső nehézségeit bevált recept szerint háborúval, esetleg általános világgéggel próbálja majd megoldani.

Felvételt hirdet az Irgalmasrend

A romániai betegápoló Irgalmasrend felhívással fordul azon ifjakhoz, akik hajlandóságot éreznek magukban a szerzetesi életre és a betegápolással kapcsolatos munkára. A rendbe csak azok vétetnek fel, akik a 18-ik életévüket betöltötték, az állam nyelvet bírják és legalább 4 középiskolai végzettségük van. Erzségségi bizonyítvánnyal folyamodók előnyben részesülnek.

A rendbe lépni szándékozók sajátkezűleg megírt kérvényüket a következő okmányokkal szereljék fel:

1. Keresztlevél és születési bizonyítvány.
 2. Allampolgársági bizonyítvány.
 3. Bérmlási bizonyítvány.
 4. Orvosi bizonyítvány.
 5. Az illetékes plébános vagy hittanár ajánló levele zárt borítékban.
 6. Erkölcsi bizonyítvány a világi hatóságtól.
 7. Szülői beleegyezés és a szülők részéről kijelentése annak, hogy a rendbe lépő fiuktól a jövőben semmi néven nevezendő anyagi támogatást nem várnak.
 8. Iskolai bizonyítvány.
 9. Egy bizonylat arról, hogy a katonai előképzés (premilitar) kötelezettségének eleget tett.
- Az így felszerelt kérvények folyó évi aug. hó 15-ig a romániai Irgalmasrend tartományi főnöksége címére, Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 27. küldendők.

A tartományfőnökség.

Az előbbi sorsjátékok nyeteményjegyeinek vizsgálata nyilvánvalóvá teszi Ön előtt a

COLECTURA OFICIALA

rendkívüli szetencsáját

Vásároljon még ma sorsjegyet a COLECTURA OFICIALA-nál

Helyi fiók:

Colectura Oficială
Oradea, B-dul Regele Ferdinand No. 11.

Emlékek záporozása

(I. rész)

(Úti jegyzet)

Véllach, 1937. június.

Mint megbotyogott hangyabolyból a hangyák, úgy törnek fel lelkemből és rajzának körülről a szebbnél-szebb emlékek, mikor ennek a régi városkának sok helyen több évszázados köveit rovatom a környezethez illő, méla andalgással. Nem először járok erre. Tavaly is itt szállt meg leginkább a riporter-láz, hogy beírom a városomat egy váratlanul ért náciünetés gumibotos szétosztásáról megírom. De próbálkozásom abban maradt, mert az első mondatok után társaim haragosan elöltötték a közös szoba egy-egy légygypiszkos lámpáját. Nem érdekelték őket sem a tüntetés, sem a riport. Ők eladni akartak.

Pedig egyébként illusztris társasággal utaztam akkor közös költségen a Nagyr autóján errefelé. A nevüket nem írom ki. Ismerik őket ország-szerte. Nem akarom, hogy tekintélyükön némi csorba essék. Ezt még a különben mindenhez értő Gyula sofőr se tudná kitéparálni.

A már említett Nagyron és rajtam kívül még hét társunk volt az úton: a Báró és a Tábornok. Mindkettő dzsentlemén a maga nemében és — a maga fajtájából. A Nagyr volt a karavánvezető. Ővé volt az a gyönyörű, hatalmas, fekete lakkozott autó is, amelyen az utat megtettük. Büszke is volt rá óriási módon. Ha két ember megfordult utánunk az úton s talán éppen szidott bennünket a gyors hajtásért s a szemükbe kavart teméntelen porért, majd meghalt a gyönyörűségtől.

— Látjátok, banda — szokta volt mondani ilyenkor, hátrafordulva a sofőr mellől, ahol tulajdonjogának dokumentálására állandóan ülni szokott — micsoda feltűnést kelt mindenki szemében ez a gyönyörű autó?

Mi ugyan nem láttuk a csodálkozást. De ráhagytuk. Végül is kinek-kinek a legprivátabb dolga, hogy miben leli gyönyörűségét. Az azonban még egy esztendő múltán is kikívánczik belőlem, ami emiatt a büszkeség miatt Veszprémben éppen velem történt meg.

Megálltunk egy kisebb téren, hogy annak rendje és módja szerint megittassuk a behemót jószágot. Míg a szomszagos acélbarom ivott: benzint és olajat is vegyest, én nekem is megfordult a gyomrom. Budapest óta nem ettünk egy falatot sem. Pedig három órát is megtettünk egyhuzamban. Megéheztem.

— Add ide azt a nagyon dicsért liptói turót — szólok a Tábornokhoz, — amely a bálszebedben melegszik! Hadd kenem erre a darab kenyérré. Talán izesebb lesz.

A Tábornok jószívű volt és bőkezű is egy márék turó erejéig — hát ideadta. Rámorzoltam a kenyérré s míg ott álltunk a téren, csendesen és jóízűen falatozni kezdtem. De bár ne tettem volna. A Nagyr, aki méltóságjeljesen asszisztált az autótárolásnál, véletlenül benézett hozzánk a nyitott ablakon s éktelen dühbe gurulva rámpapakodott:

— Nem mész ki abból a kocsiból, te paraszt! Hogy lehet így lealacsonyítani bennünket! Liptóis kenyeret emi egy ilyen fényes autóban...! Nem látod, mennyien állnak körülöttünk és bámulják ezt a szép alkotmányt, te pedig megszejtelenítet az paraszti kosztolással!

En ugyan nem szálltam ki. Ettem tovább a jó turós kenyéret. Sőt megkínáltam belőle a Tábornokot is, aki szintén illendőnek találta a falatozást. A Nagyr és a Báró undorral elfordultak tőlünk. De amikor továbbrobogtunk a határ felé s a Nagyr haragja lecsillapodott, hátraszólt oktatón és enyhén a sofőr mellől:

— Itt már a kutya se bánja, akármít eszel. Van még egy kevés abból a turóból?

Kárörvendő mentegetődéssel szóltam vissza:

— Sajnos, nincs! Ijedtemben és szégyenben lenyeltem az egészet — még Veszprémben.

Este felé, ha városba értünk, a város szélén kiszálltunk a kocsiból s én és a Tábornok, — a Nagyr parancsára — elindultunk éjjeli szállást keresni. Találtunk is mindenütt megfelelő lakásokat. Alkudtunk rá beleizzadásig. Vándorló legényeknek adtuk ki magunkat mindenütt, akiknek szűken van pénzük. Mikor aztán az utolsó 10 garast is lealkudtuk ágyonként a legminimálisabb árból, megjegyeztük nagy szerényen:

— Egy rozoga trapecsünk is áll az utcán. Nem lehetne-e annak a részére is díjmentesen egy félszert kapni éjszakára?

— Már hogyan lehetne! — válaszolta rendesen nagylelkűen a fogadós. — Csak tolják be ide az udvarra. Nem lopja azt el innen senki.

De amikor begördült a pompás, amerikai kocsiz az udvarba, ugyancsak fennakadt a szemem a jámbor fogadósra s csak a jó Isten a megmondhatója, miket dörmögött haragjában a bajusza alá. Mi már nem hallottuk az áldást. Lemekültünk a villámlo szemek elől a csendesebb utcára — spacirozni. A Nagyr és a Báró utánunk.

Este, lefekvés előtt, megegyeszer körülnéztünk a kiválasztott szobákat. Rendben volt minden. Csak a negyedik napon említett annyit a Nagyr, hogy miért kapnak ők a Báróval mindig a hátsó traktuson szobát, — egy kellemetlen helyiség közvetlen közelében, — mikor több más üres szoba is van a fogadóban. Összenéztem a Tábornokkal s úgy tettünk, mintha nem tudnánk feleletet adni a kérdésre. Attól kezdve ők kerestek éjjeli szállást maguknak, a maguk ízlése szerint. Nem hagytakoztak

többé reánk. S ebben meggyőződtem, hogy valahányan.

A Wörthi-tó mellett — ahol most is állnak — szörnyű meleg szakadt a nyakunkba. Kedvünk jött megfürödni. Köszömet kértünk a drága fürdőhelyek iránt arra kényszerített bennünket, hogy a nyílt út mentén, Pörschach és Velden között keressünk magunknak fürdésre alkalmas ingyen helyet. Találtunk is hamarosan egy kis bokorral szeptem bemélyedést. Megálltunk. Körülnéztünk jobbra is balra is: nincs-e a közelben rendőri veszedelem. Aztán usggy nekik! Be a bokor alá. Percek alatt levetkőztünk s a Nagyrrel együtt egyszerre vetettük bele magunkat a hűs habokba.

A Báró váltig restelte a dolgot. Ki se szállt a kocsiból. Ugy tett, mintha nem is tartoznék hozzánk. A Tábornok is finnyáskodott. Csak a lábát áztatta bele a partszéli vízbe. Nem kezni nem mert. Egy mohos köre ülve ábrándos naplórészleteket írt fiatal felesége számára. Teste helyett a lelke fürdött belső örömeik vizében... Minket a Nagyrrel nem feszélyeztek e fajta gálások s nem kötöttek ábrándos fogadalmak. Vigan lubickoltunk a zöldszínű vízben. Azzal se sokat törődtünk, hogy az autók sorra lelassítanak a közelünkben s a bentülők elképedve szemlélik vakmerő szemtelenségünket... Látott ez a tó már nagyobb és valószínűbb szemtelenségeket is...!

Már alkonyodni kezdett, amikor kiszálltunk a vízből. Gyorsan felöltözködtünk s beugrottunk a mozgó kocsiba, a morgó Báró mellé. Ma sem tudom megérteni, mi bántotta inkább: azok a csipős megjegyzések-e, amelyeket ő vágott zsebre helyettünk a megbotránkozott utasok részéről, akik elhaladtak pihenő kocsink mellett, vagy az a friss, úde illat-e, amely belőlünk áradt, míg ő alig győzte törölni homlokáról az undorítóan ragadós és csipős izadáscseppeket.

Dr Léber János.

200 LEIVEL meglátogathatja a párisi világkiállítást...

Lehetetlennek tartja? Pedig fentí állításunk nem a fantázia szüloite.

Menjen még ma az Állami Sorsjáték sorsjegyárusához és VÁSÁROLJON SORJEGYET.

JULIUS 15.-én lesz az Állami Sorsjáték I. osztályának a húzása.

Várjon bizalommal erre a dátumra, akkora nyereeményt hozhat Önnek, hogy egész családjával elutazhatik Párisba.

14. sorsjáték, I. osztály

MAGYAR OTTHON

A nagy kérdés

Fellelegzett a család.

Lezajlottak a vizsgák. Nincs baj. A fiú túlést az érettségén. A kisebbik leányka elvégezte a középiskola 4. osztályát. A nagyobbik gazdasági tanfolyamot végzett.

És most felvetődik újra a kérdések kérdése és dönteni kell az élet egyik legnehezebb kérdésében: a pályaválasztásban.

A gyermekek tervezgetnek.

— Én mindig orvos szerettem volna lenni, mondja a nagy fiú.

— Én nagyon szeretek főzni, mosolyog a kisebbik leány.

— Milyen jó volna beállítani egy kis kertet — ábrándozik a középső.

A szülők tanácskoznak. A családi tanács meghányja-veti ezt a súlyos kérdést. A fiúnál megakadnak. Ez mégis a legnehezebb a három sors közül. A kisebb leányka menjen hát főzőiskolába, tanuljon cukrászatot, vagy diététikus főzést, ennek mindig hasznát veheti. A nagyobbik leányka hadd próbálkozzék a kertészettel. De a fiú...

— Nincs jövője a tudományos pályán, mondja pesszimistikusan a nagybácsi.

— Jobb lenne valami gyakorlati pálya, véli az apa is.

— Az én unokám nem mehet iparosnak, — csattan fel a nagymama.

Mire az anya is szelíden közbeszól:

— Amire nincs kedve és tehetsége, arra nem lehet erőltetni.

És körülbelül mindegyiknek van valami igazsága, az egy nagymamát kivéve. Csak éppen összegezésre szorúl az igazságok.

Mert mi szükséges ahhoz, hogy a pályaválasztás ne legyen pályavesztés?

Világos meglátása, józan megítélése úgy az egyéni adottságoknak, mint a ma elhelyezkedési, illetőleg érvényesülési lehetőségeinek. A kettő összeegyeztetéséből önként adódik a választandó pálya.

Könnnyű azonban ezt így elmondani, de a valóságban éppen ez a világos meglátás és józan megítélés szörnyen nehéz dolog. Ami az egyéni adottságokat, tehetségeket illeti, ott van a szülői elfogultság, amely hajlamos csodagyermeket, kész művészt vagy művésznőt látni a gyermekben, ha csak leüt néhány akkordot a zongorán; zseniális spekulatív elmét fedez fel benne, akit csak a tanári rövidlátás és pedantéria vagy éppen rosszakarat nem méltányol, nem enged érvényesülni.

Ilyen és hasonló szülői rövidlátással már mindnyájan találkozunk. Azután ott a másik akadály: magának az ifjúságnak hiányos önismerete és önkritikája, tapasztalatlansága.

Egy bizonyos: az, hogy ma tudományos pályára, egyetemre átlagtehetséggel ne menjen senki. Csak a kiváló tehetség indokolhatja meg mai körülmények között ezt a pályaválasztást.

Ha pedig valakiben nincsenek meg a tudományos pálya kellékei, mindenesetre más adottságai vannak, amelyek eldöntik, hogy a gyakorlati pályák közül melyiket válassza.

És itt előjöttel, elfogultságot, hiúsági kérdést félre kell tenni. Ma már nemcsak idejétmúlt, de veszedelmes és beteges tünet is, egy pusztulásra ítélt társadalom felfogása lehet csak az, hogy: „az őseim megfordulnának a sírjukban, ha látnák, hogy a fiam iparos lett...” Amint az sem szegyen, hogyha dírcsalont, masamódúzetet vagy kézimunkázatot nyit, kertészettel, vagy baromfitenyésztéssel akarja kényerét megkeresni a leány.

Más kérdés azonban az, hogy valaki boldogul-e a tehetségeinek és a körülményeknek is megfelelően megválasztott pályán?

A boldogulásnak ugyanis külön sajátos feltételei vannak. Ezek elsősorban is a lehető leg-

tökéletesebb szakképzettség, másodsorban pedig bizonyos jellembe — erkölcsi tényezők.

És ez utóbbiak, ezek az imponderábilak éppen azok, melyek hatalmas súllyal hullanak be a boldogulás mérlegébe.

Ma inkább, mint valaha, szükséges, sőt életkérdés, hogy igényeinket a józan szemmel nézett valósághoz és lehetőségekhez mérjük, leszállítani tudjuk, ha kell és elégedettek legyünk mellette. Ma jobban, mint valaha, szükségünk van kemény, szívós idealizmusra, hősiessé vállalásra nehézségeknek. — ha élni akarunk és bár szerényen, de jövőt akarunk építeni. Kell természetünkkel tenni a lemondanítást és le nem törést, rugalmasságot az újrakezdésben vagy újatkezdésben: az életrevalóságot. Csak ne megcsontosodni, megmerevedni egy elképzelésben, egy ábrándban! Csek elkerülni az egyoldalúságot a munkák értékelésében, ne válogatni a munkában! Az esetben való specializálódás mellett valami ezerérelklődésre, ezermesterfőleségre szert tenni...

Régen az uralkodócsaládokban szokás volt valamilyen mesterségre is kitanítani a trónörökösöt. Ha jól emlékszem, XVI. Lajos az esztergályos mesterséget tanulta és uralkodói gondjai közül sokszor menekült a műhelyébe dolgozni.

Nem volna ideális, ha a tudományos pá-

lyákra menő ifjaink szünidőben valami gyakorlati foglalkozási ágba bevezetést nyernének, abban kiképeznék magukat? És viszont a gyakorlati pályán levők időnként tudományos továbbképzést kapjanak.

Ha eddigi társadalmunk általában a mindenben dilettáns hivatalnok-típust termelte ki, mai helyzetünk szükségessé teszi egy szakképzett, de széles látókörű új típus kialakulását, mely vállal feladatokat és nehézségeket világos fejjel és erős szívvel.

Minderre nevelni kell azonban az embert a gyermekkortól kezdve már. Hogy az anyagi igényesség helyett az erkölcsi igényesség lépjen előtérbe nála, hogy a lemondanítudás fejleszzen ki egy szabadabb és erősebb embert, aki nem török le egykönnyen s megbirkózik a nehezebb viszonyokkal is.

Már kora gyermekkortól kezdve szükséges az iskola és család együttes munkája ahhoz is, hogy figyelje és fejlessze a gyermek bontakozó tehetségeit, hogy majd pályaválasztáskor ne álljon teljesen tájékozatlanul ebben a tekintetben.

Igen, a pályaválasztás kérdését ne a gyermek középiskolai tanulmányainak utolsó esztendejében vessük fel. Olyan kérdés ez, melynek gyökerei a bölcsőig nyúlnak vissza, melynek szempontjait a nevelői munka egész folyamán egy pillanatig sem szabad figyelmen kívül hagyni, mert vele a nevelés lényegét veszítjük szem elől és sok álmatlan éjszaka gyötrelmeitől megkímélnénk magunkat.

K. A.

A helyes főzés titkaiból

A főzésnél is, mint minden más emberi munkánál, nem annyira a mit? a fontos, mint inkább a hogyan? kérdésen van a hangsúly.

Hogy főzzünk hát?

Nemcsak az inycenség, de maga az egészségtan is előírja egyrészt az izletes főzést, másrészt az intelligens főzést. Az intelligens főzés pedig jelenti a tápláló anyagok lehető teljes tápértékének kihasználását.

Tudjuk ma már, hogy a fehérje-anyag mellett, mely a régi konyha hús-kultuszában talált nagy méltánylásra, milyen fontosak a szervezetre nézve a vitaminok. A táplálkozás tudománya azonban még azt is megállapította, hogy az

eddiggi táplálkozás egyik bűne, melyet néhány modern kulturbetegség okai közt is feltalálhatunk, az ásványi anyagok elhanyagolása, hiánya táplálkozásunkban, ez pedig a főzés hibájából származik és csak helyes főzési móddal tehető jóvá.

Nézzünk csak szembe a bűnökkel, amelyeket itt elkövettünk!

Gyakran órákhosszat hagyjuk a burgonyát, vagy más zöldséget főzés előtt bő vízben állani; ezalatt már megkezdődik az értékes ásványi anyagoknak kioldódása belőlük; ha pedig ezt a hibát nem követjük el, sietünk másképp elérni a helytelen eredményt, úgyhogy bő vízbe tesszük fel főzni, hogy még több értékes anyagnak legyen alkalma kioldódni főzés alatt. Főzés közben ugyanis a meleg hatása alatt a sejtek megnyílnak és a vízbe kerülnek az oldódó és még értékes alkotórészek. Így megtörténik, hogy egy, a forrázás előtt még nagymennyiségű ásványi sókat tartalmazó zöldség átalakul főzés alatt nagy savfőlésséggel rendelkezővé.

Hogyan főzzünk hát, hogy ilyen bűnökbe ne essünk?

A modern tudományos konyha a forrázás helyett a gőzölést, a gőzben-főzést használja a zöldségfélék puhítására.

Erre rendszerint külön edény szolgál, melynek két része van; a felsőnek az alja lyukasos és ez az edény jól ráilleszthető az alsó edényre, melyben a gőzölésre szükséges víz van. Használhatunk azonban egy átlukgatott fémlamezt is, mely változtatható kis bordák által minden edénybe beillik és az alsó edény közepén felálló fémlábra állítható. A víznek természetesen nem szabad a lemezig érnie.

Hasonlóképpen lehet úgynevezett vízfürdőben gőzölni, azaz egy alacsony drótlábon álló edényben, melyet egy nagyobb, vízzel megtöltött fazékba állítunk.

Ilyen edények hiányában a rendes fazékban a főzés történjék olyan kevés vízben, amennyi éppen ahhoz elég, hogy oda ne égjen.

Sohase öntsük le a burgonya vagy zöldség levét, mert bennük annyi fontos táplálóanyag van, hogy leves vagy szósz készítésénél jól felhasználhatjuk.

Az intelligens főzés egyúttal mindig takarékosságot is jelent.

Új sportruha Angliában — a fehér-fekete.

A Henley-Regattán, amelyet a Themzén rendeztek, igen előkelő nézőközönség jelent meg. Fel-tűnt az új nyári sportdivat: fehér ruha feketével kombinálva, amelyet nők és férfiak egyaránt viselnek.

Mai magyar élet

(A zsidókérdés Magyarországon)

írta: Rády Elemér

A liberalizmus korszakában zsidókérdésről beszélni egyet jelentett azzal, hogy az emberre rányomták a reakcionárius maródi jelzőt. A szabadelvűség a szólásszabadság és véleménynyilvánítás korlátlanágát hirdette, de ugyanakkor bizonyos kérdéseket indexre tett, ezek tabuk voltak a ezekhez nyulni veszélyes volt. Ilyen indexre tett kérdés volt a zsidóság ügye is. Az aszimiláció fikciójától megszédült liberális magyar vezetőréteg megnyitotta az ország kapuit a keleti zsidóság előtt, amely azután tömegesen özönlött le s míg az ország északkeleti részén külsőleg is a keleti, félnomád, primitív életformák között maradt, lassan szivárgott dél és nyugat felé, ahol már külsőleg akklimatizálódott, felvette a nyugateurópai életformákat, belsőleg lelki habitusában azonban továbbra is hordozója maradt annak a faji szellemiségnek, amely szöges ellenében áll a magyar faji lelki alkattal.

A liberalizmus korában is akadtak éleszemű politikusok és írók, akik meglátták a keleti invázió mérhetetlen veszedelmét, azonban tiltakozásuk pusztába kiáltott szó maradt csupán. Az Egánok, Verhovayak, Barthák fajvédő munkája szembetalálta magát nemcsak a zsidósággal, hanem a magyar közélet liberális vezetőivel is. Így következett be azután, hogy a gyors fejlődésnek induló magyar kapitalizmus eredményeit ez a frissebb, erkölcsi megkötöttségek nélkül kereskedő és vállalkozó elem használta ki. A magyarság első pillanatban örült is, hogy akadt egy réteg, amely „rátermett” a liberális gazdasági rendszer gyors iramára, van bátorsága vállalni a rizikót és a nagy vállalkozásokba mer belekezdeni, mert nem látta ennek mérhetetlen veszélyeit és káros következményeit. A magyar gazdasági élet nagy átalakulása azonban néhány évtized alatt megtörtént, a patriarchális, neofeudális társadalmi berendezkedés megszűnt s a magyarság itt dobogott rá, hogy a gazdasági élet irányítása szinte észrevétlenül csuszott át a zsidóság kezébe.

Ugyanakkor a szellemi élet terén is nagy változások történtek. Amilyen mértékben kapott a zsidóság döntő befolyást a magyar gazdasági életben, ugyanolyan arányban kezdett előtérni szellemi síkon is. A sajtó és a könyvkiadás a kapitalizmus korában megszűnt kevesek nemes szórakozása lenni s ép úgy, mint a magyar élet más terénje, ez is „kapitalizálódott”. A kis művésznymodák, patriarchális szerkesztőségek helyett nagy kiadóvállalatok, gyors mamut szerkesztőségek alakultak, amelyek nem egy-egy főúri mecénás adományából éltek, hanem a modern időknek megfelelő részvénytársasági alapon létesültek. A közönség még nem tudta, de most már megállapíthatjuk, hogy ezekben a részvénytársaságokban a részvénytöbbséget mindig biztosította a zsidóság és így a szellemi élet terén is döntő befolyásra tett szert. A századforduló körül szinte észrevétlenül, néhány év alatt megváltozik a sajtó és irodalom képe. A döntő szó a zsidó kiadóké és mecénásoké, akik mesterien értenek ahhoz is, hogy a maguk bükkörebé vonják azokat a tehetségeket is, akik egy keresztény nemzeti irányzatú sajtóban komoly értéket jelentettek volna.

Ilyen tervszerűséggel folyt le a zsidóság belső kolonizációja s ilyen állapotban találta a magyarságot a világháború és az azt követő forradalmak. A Karolyi és Kun Béla-féle gyászos emlékü forradalmak alatt a zsidóság olyannyira exponálta magát, hogy a magyarságnak rá kellett döbennie, hogy zsidókérdés van s a zsidóság egy igen tekintélyes része nem asszimilálódott s így kívül áll a nemzet testén. A liberális zsidó sajtó tervszerű izgatása, a magyar-szovjet vezetői közötti túl nagy számu zsidó állatleltelnek működése kiváltották a már évek óta lappangó antiszemita érzéseket s a magyar ellenforradalom már antiszemita jelszavakkal születte meg. Az ellenforradalmi antiszemitizmusban több volt az érzelmi elem, mint kellett volna s a konszolidációnak nevezett korszak, 1922–1923-ig könnyen vezethette le ezt az érzelmi mozgalmat. De a kérdést elhallgatással, mesterséges elkendőzéssel nem lehetett megoldani. Az eltelt tíz esztendő jó volt arra, hogy a túlzásokat lesimítsa, az érzelmi megoldások helyett az értelmi megoldásra érlelje az időt. A magyar közélet most tart ott, hogy a zsidókérdés komoly megoldását programjába vette.

Néhány esztendő óta könyvtári antiszemita irodalom született Magyarországon. Röplapok, folyóiratok, komoly tudományos könyvek jelen-

nek meg egymásután, amelyek napirenden tartják a kérdést. A zsidóság igyekszik ellenirodalommal válaszolni, tudományos könyvekkel és röpiratokkal megdönteni az antiszemitizmus vadjait, azonban a jobboldal ma már nem csak szép frázisokkal, hanem komoly statisztikai munkákkal vértetesen állja a harcot, amelyről a támadások visszapatannak. A zsidóság körében is akad egy-egy objektív írás, amely ki meri mondani, hogy van zsidókérdés, amelyet a zsidóság érdekében is meg kell oldani (ilyen például Fejér Lajos Zsidóország című könyve, amelyről a Magyar Lapok hasábjain már írtam) — ezek a hangok azonban fehér hollók, amelyeket elnyom a zsidóság érthetetlen és makacs hangzotatása, hogy zsidókérdés — nincs.

A magyar antiszemitizmust kétségtelenül megerősítette a hitleri Németország antiszemitizmusa is. A magyar jobboldal látja már, hogy a zsidókérdésben elfoglalt álláspontjával nem áll egyedül Európában, mint egykor az ellenforradalom idején, amikor világszerte szabadkőműves-zsidó-liberális, vagy nacionalista kormányok állottak Európa országainak élén s az akkor különben sem népszerű magyar politikának kinosan kellett ügyelnie, nehogy azt a kevés szimpátiát, amelyet sikerült megszerveznie — elveszítse. A helyzet most megváltozott, a külföldre való tekintet sokat hangzotatott érve megdőlt.

A zsidókérdés komoly megoldására törekvő írók és politikusok törekvéseit itthonról alátámasztotta Darányi Kálmán nem régen elhangzott szegedi beszéde is, amelyben a magyar miniszterelnök tisztán leszögezte, hogy zsidókérdés van, amelyet meg kell oldani. Ilyen nyilatkozat felelős magyar kormányfőnk ajkáról még nem hangzott el s érthető volt a konsternáció a hurokliberális körökben. Az izgalmat csak fokozta, hogy Bethlen István gróf a konszolidációs korszak egykori miniszterelnöke is egyik parlamenti beszédében hasonlóképpen nyilatkozott. A kérdés tehát napirenden van s a magyar társadalmi élet várja azokat a komoly lépéseket, amelyek a megoldás felé vezetnek.

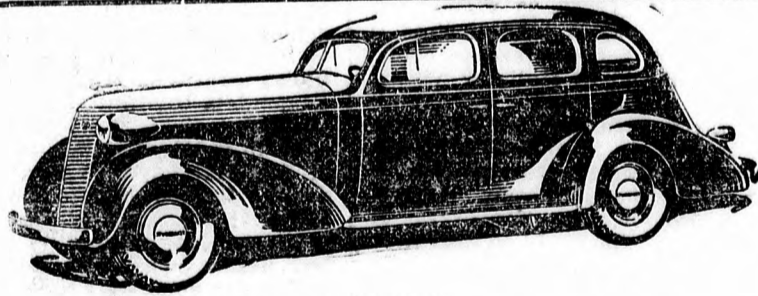
A zsidókérdés — mint feljebb jeleztük, két síkon jelentkezik: gazdasági és szellemi téren. Bosnyák Zoltán, a magyar antiszemita irodalom fardadhatatlan harcosa, Magyarország elzsidósodása címmel most adott ki egy komoly statisztikai forrásgyűjtés alapján készült tanulmányt. Ebben kimutatja, hogy az ország 5 százalékát kitevő zsidóság kezén a közép- és nagyipar 46 százaléka van zsidókézen, az egyéni tulajdonban lévő közép- és nagykereskedelmi vállalatok hetvennyolc százaléka zsidó, a husz legnagyobb részvénytársaság igazgatóságánál csak egybe nincs zsidótöbbség. Még meglehetősen magas a zsidó tulajdonosok statisztika. Az adóbevallási összeállításokból megtudjuk, hogy azok közül, akik egymillió pengő vagyont vallottak be 83.2 százalék a zsidó, a

százézer pengőnél felüli évi jövedelmet bevallók 84.3 százaléka, a 30.000–100.000-ig terjedő évi jövedelmük 85.6 százaléka, a harmincezer pengőnél felüli házbér jövedelmük 81 százaléka zsidó. Míg Magyarországon minden zsidóra átlagban fejekenként 2506 pengő jut évente, a keresztényekre átlagban csak 427 pengő, azaz a zsidók jövedelme és életszíntje hatzorta kedvezőbb, mint a magyarságé. A statisztikák kimutatják azt is, hogy a zsidóság jóformán teljesen hiányzik a mezőgazdasági és ipari munkásság soraiból.

Ez az egészségtelen társadalmi és vagyoni megosztódás, amellyel, hogy a magyarság rovására a magyar gazdasági életből olyan energiákat hív el, amelyek a magyar népi erőik duzzasztására lennének hivatva a társadalmi egyensúlyi helyzet olyan megbillenését is jelent, amely a magyar élet szempontjából már-már veszélyes. A gazdasági életben annyira hátréba szorítja a magyar elemeket, hogy állami beavatkozásra van szükség. Ennek első lépése az ugynevezett nemzeti önállósítási alap, amely ettől az évtől kezdve kölcsön-segély nyújtással segíti elő, hogy a keresztény-magyar ifjuság a gazdasági pályákon helyezkedjék el. Természetesen a keresztény elemek küzdelme még így is nehéz és erkölcsi gátások nélkül „szabadversenyző” zsidósággal szemben. A szociális törvényhozás és az indokolt állami intervencionalizmus hivatott itt a kellő egyensúlyt megteremteni.

Ami a zsidóság szellemi térhódításainak visszaszorítását illeti, itt Prohászka Ottokár híres szavainak kell irányadónak lenniök. „Nincs más törtévéstünk és nem is lehet más, mint kereszténységgel és nemzeti intelligenciával az ifjuságot s a fardadt lelki intelligenciát. Nem akarom a zsidókat a gettóba zárni, de viszont azt se akarhatjuk, hogy a gettók szelleme kiomlójék lelki életünk viszonyaira. A mi egész nemzeti problémánk abban áll s ez pedig nem antiszemitizmus, hanem egyszerűen faji önvédelem. Erről van szó ma is. A magyar szellemi élet szaturálva van a zsidó szellemiséggel s a zsidó szellemi tulsulyt kell kiszorítani lépésről-lépésre. Lehetetlen eltérni, hogy a nem kimondottan jobboldali budapesti napilapok 418 munkatársa közül 306, vagyis 73 százalék legyen zsidó, a színészet 24 százalékát a zsidóság tegye ki s a budapesti mozis 405 százaléka legyen zsidó igazgatóság kezében. A keresztény-nemzeti irányú sajtó és irodalom ma már fokozatosan tör előre s ami elélzhetetlen volt még egy évtized előtt is, ma a legnövőbb magyar napilapok keresztény kézben vannak.

Egész röviden igyekeztem bemutatni a magyarországi zsidókérdés lényegét. A magyarság ma már ott tart, hogy öntudatosan megoldja azt az évtizedeken keresztül elhanyagolt problémát, mert rájött a Prohászka igazságra, hogy lehetnek nemzetek „amelyeket valamiképpen leszorítanak erőszakkal, kereskedelmi furdanggal, lelki szellemi behatással kiforgatnak önmagukból”. A magyarság ez ellen akar védekezni, amikor a zsidóságot — nem kiirtani, elnyomni akarja, hanem megfogadja Mgr. Deploige katolikus tudós tanácsát, aki Szent Tamást magyarázva, ezeket írja: „Az egészséges emberi ész (tehát) megköveteli, hogy a zsidókat eltíltás minden befolyástól a lelkek kialakításában...” Az az irányzat, amelyet a zsidóság antiszemitizmusnak nevez, egy szellemiség ellen küzd, amely ellenkezője a krisztusi szellemnek és mindannak, ami ebből a szellemből nemzetek, társadalmak és egyének számára következnek.

Az automobilizmus szenzációja!

Megérkeztek

a világhírű amerikai gyármányu, modern, elegáns, kényelmes és gazdaságos 1937-es típusu **STUDEBAKER-AUTOMOBILOK**

Jutányos árak és kedvező fizetési feltételek
a STUDEBAKER-művek gyári képviselőjénél:

az N. B. PERRY automobilvállalatnál

CLUJ, Regina Maria utca 53.

KERESZTREJTVÉNY

24. (267.) szám.

Beküldte: **Fecser Mihály**

Fejedelmek és királyok jelmondatai.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64
65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96
97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112
113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128

Beküldendő sorok: Vízsz. 1., 21. és 83. s a nyilírányu sorok és a 20. függ. + nyilírányu sor.
Beküldési határidő: július 22.

Vízszintes sorok:

1 Károly angol király jelmondata (nyilírányban.) 17 Lütich (ékezetel.) 18 Vissza: C-vel a laterna magica feltalálója. 19 Indiántörzs. 20 Eg. 21 I. Lajos, Pisa urának jelmondata (nyilak irányában). 22 H-val iparos. 24 Több fa + E + irat. 26 Régi + orgonaművész. 28 Magvetésben van. 29 Egy betű kihagyásával: állók más nyelven. 30 Kocsi eleje. 32 Ilyen művészet is van. 33 H-val, testrésze. 34 Módatározó. 35 Vissza: iga. 36 Tévedés. 38 Férfinév. 40 A-val, elmélet. 41 Püspöki udvar (fonet.) + kettőzött azonos betűk. 43 Vonaton van (névelővel.) 46 Hullá + vissza: nem hullá. 48 Gázdíj mássalhangzói keverve + vissza: magyar királyok neve. 50 Elődük. 52 Megrepedne. 53 Nem magas + öltözk. 55 Kettőzött kettős mássalhangzó. 57 Ékezetel: fejben van. 58 Isteni erőben van. 59 Trópusi növény. 61 Y. + vissza olasz téli üdülőhely. 62 Könyörgés. 64 Vissza: mértani fogalom. 65 + 70-en folytatva ékezetel: III. Károly, VII. Ferdinand, Izabella spanyol királyok jelmondata. 67 + 73-on folytatva: I. Ferenc József, mint osztrák császár jelmondata. 71 Földbírtok. 74 Apály kezdete. 76 A víznek nincs. 77 Fonetikus betű (ékezetel) + vissza: tábort fizet. 79 Henger része. 80 A-val, idény. 81 ...es. a rómaiak házi szellemei. 83 VI. Eduárd angol király és Erzsébet angol királyné jelmondata (nyilak irányában.) 84 Vegyes pénz. 85 Ékezetel: hamis épület. 87 Ékezetel: jagtatás sulya. 90 Művelődik. 91 G-vel. görög pásztordal + ...ne. a Hoid istennője a görögöknél. 93 Vissza. ...Sahib. az első nagy hindu fölkelés vezére. 94 Első négy betű vissza: meleg más nyelven + becézett férfinév. 96 ...körülmeny. 98 Azonos betűk. 100 Lapunkban közölt regény szereplője. 101 Rész. 103 Idegen kötőszó + azonos betűk. 104 Képeségben van. 105 Ai. Ai. 107 Ertelem nélküli beszéd. 109 Rokon. 110 A-val, lakásom. 111 Öreg. 112 R-el mondaj király + majd felesik. 115 Első három betű vissza: számnév + somogyimegyei kisközség. 117 ...terrarium (magyarul a Föld ke-

reksége) ekezet nélkül. 120 Negyedik betű eihagyásával: bolognai festő. 121 Kutyaérték. 123 Ó görjül. 124 Vissza ékezetel: ráhajlik.

Függőleges sorok:

2 Ékezetel: eljutva. 3 A folyékony levegőt előállító készülék feltalálója. 4 Férfinév. 5 III. Ottó jelmondata. 6 Tagadás. 7 Szerelmi költőszót görög muzsája (ékezet nélkül). 8 ...ge, Alain René francia orv. 9 Zászlófelirat latin rövidítése. 10 Srapnel része. 11 R-el alsóruha. 12 Vissza: ékezetel: bihormegyei nagyközség (E = A.) 13 Kötőszó. 14 Kocsija. 15 Vasutja. 16 Vissza: a britek utolsó királya (z = s.) 20 II. György angol király jelmondata (nyilírányban.) 21 A vízsz. 21. folytatása. 23 A C-dur skála harmadik hangja + napszak. 25 Szülő. 27 Nóták (ékezetel). 30 Bevez és... 31 Szipériai folyó. 35 Piramis. 36 Lakására küldet. 37 Órákon látható betű + Z-vel, az ittas. 39 Ár. 41 Színész. 42 Vissza: erőtlén. 44 Földek mássalhangzói keverve + ezen ül a lovas. 45 Östermelésben van. 47 Gyilkolna. 49 Fonetikus betű + Nagymama. 51 Kevert öskü. 54 Magán képzett. 56 Marványban van. 59 Vissza s-el: füttyöl. 60 Nyujtsd belülré. 62 Vissza: ilyen halál is van. 63 Iparnövény (névelővel). 65 Motor része. 66 Lihában van. 68 Fonetikus betű. 69 U. a., mint 80. vízsz. 72 ...ezetációk, orrgaratüreg betegség. 75 Réteges kőzet. 77 Ardeali szász festőművész. 78 Névelővel: van elé (ékezet csere). 80 Vissza ékezetel: óhajjt. 82 Vissza: az a, b, c, egymásután következő mássalhangzói. 83 A vízsz. 83. folytatása. 84 Férfinév. 86 ...sacra fames (Vergilius). 88 R-el vissza: népszerű angol író. 89 Seta keverve. 92 Római ötven + vissza régi pénz. 95 A-val darabol + járda. 97 Sokszor többet ér, mint egy rokon. 99 Idegen személynév. (v = w.) 102 Katona övében van. 104 Első betű utolsónak téve: kislefű. 106 Vezeték. 108 A + marad. 110 Betűség. 111 Edény. 113 Ivarszerv része. 114 Vissza: Hang ékességében van. 115 Rómán járom, kiejtés szerint. 116 Róla. 118 Guineában van. 119 V-vel leánynev. 112 Ry. 124 Durriant.

22. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

Minden út Rómába vezet. Igazságra, békeségre. Tizenegvedik országos nagy katolikus ülést. Lelkiismeret szavára. — Minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs. Igazság után vágyó lélek. Becsületednek megőrzése. Erkölcs s Isten elleni harc, Testvéri közös összefogás.

Helyesen megfejtettek: Szabó Józsefné, Bieber Béla, Dombrády Gyula, Dombrády Dóra, Szabony Gerő, Verébi Kató, Stifter Béláné, Csavay Endre László, Miklós Gergely, Ráduly Gyula, Oberszt Béla, Patyánszky Erzsébet, Lázár Béla, dr Zakariás Jenőné, Zakariás István, Zakariás Tibor, Mitka Eszter, Köves János, Jámor Kálmán, Kiss Antal, Sárga Ilonka, Pann Mózes, Zonda Magda, Páll Jenő, Páll Béla, Reinhold Vera, Simon Sárka, Simon Zoltán, öz. Zákoffy Antalné, Mésztrik Kató, Benedek Judit, Dombrády Ferenc, Dombrády József, Bodor Manci.

A jutalomkönyvet **Mitka Eszter** nyerte meg. Elküldöttük.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavanként 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lel. (Az állástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény.)
Cím a kiadóban 10 lel.

Alkalmazás

Keresek
egy mindenestől (közön) azonnalra. Oradea, Str. Tache Jonescu 41.

Házvezetőnek
ajánlkozik intelligens középkorú nő, aki háztartást önállóan vezetett. Cím: Salonta, Római katolikus plébánia.

Lakás

Egy szép
2 szobás lakás augusztus 1-re kiadó. Oradea, Tache Jonescu 24.

Központban
egy uri 4 szobás modern magánház szeptember 1-től kiadó. Ertekezni Nagy cipész, Oradea, Regele Ferdinand 47. szám alatt.

Egy udvari
szoba-konyhás lakás kiadó augusztus 1-re. Oradea, I. G. Duca 23. Érdeklődni lehet 4. sz. alatt.

Kiadó
3 szobás modern lakás augusztus 1-re. Oradea, Lahovari-utca 8.

Kiadó
augusztus 1-re összkomfortos 4 szobás lakás. Oradea, Strada D. Cantemir 25. szám.

2 szoba
mellékhelyiséggel azonnalra kiadó. Oradea, Str. Bratianu 52.

Keresek
lehetőleg a központban 1 vagy 2 szobás lakást, mellékhelyiségekkel. — Címeket: „Pontos fizető, gyermektelen” jelzőre a kiadóba kérek.

Kiadó
egy és kétszobás lakás. Oradea, Str. Codrilor 11. Strand mellett.

Kiadó
uri családnál a központban különbejárattal, elegánsan butorozott utcai szoba. Oradea Str. Bratianu 21.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.

Adás-vétel

Eladó
hat szobás összkomfortos ház, szép kerttel, családi okból. Cím a kiadóban.

Eladó
két gyermekagy. Antal, Oradea, Strada Aurel Vlaicu 35. szám.

Ajtófélfá
(2.60x1.50) kettős ajtóval eladó. Oradea, Str. Tache Jonescu No. 6.

Eladó
2 lakrészből álló ház. Rátul Comendantului, Str. Vaporului 10.

Egy szép nagy
filodendra, 14 levelű eladó. Oradea, Str. Bratianu 52. szám.

2 darab
jókárban levő gyermek vaságy eladó. Antal, Oradea, Strada Aurel Vlaicu 35. szám.

Jókárban
levő szabo vasalót és szénkályhát veszek. Simay, Oradea, Strada Alexandri 44.

Hülönpéle

Felsőbosztályos
iskolaéleányt, teljes elátással vállal uri családnál. Cím a kiadóban.

Biztosan megszabadul
a sváb és ruszli bogártól, ha „Neotox” irtószert használ. Még ma próbálja ki. Kapható Oradeán: Ajtay gyógyszerárban, Str. Vlahuta 46. szám.

Találtatott
egy farkaskutyá. Igazolult tulajdonosa átveheti. Oradea, Str. Ciogrogariu 12. alatt.

Udvari butorozott szoba
kiadó. Oradea, Str. Nicolae Zsiga 27.

Jól főző
megbízható szerény igényű nőt keres Kolling Arpad főmérnök, Valea lui Mihai, jud. Sălaj.